

Pensionskassen for Farmakonomerne

pka

Sammen giver
vi mere tilbage

Rapport om solvens og finansiell situation (SFCR)

2021

Indhold

Resumé	3
A. Virksomhed og resultater	6
A.1 Virksomhed	6
A.2 Resultat af forsikringsvirksomhed	7
A.3 Resultat af investeringsvirksomhed	10
A.4 Resultat af anden virksomhed	11
A.5 Øvrig information	11
B. Ledelsessystem	12
B.1 Generel information om ledelsessystemet	12
B.2 Egnethed og hæderlighed	16
B.3 Risikostyring, herunder egen risikovurdering	17
B.4 Interne kontrolsystem	20
B.5 Intern audit funktion	21
B.6 Aktuarfunktion	22
B.7 Outsourcing	24
B.8 Øvrige information	24
C. Risikoprofil	25
C.1 Forsikringsrisiko	26
C.2 Markeds- og modpartsrisiko, herunder kreditrisiko	27
C.3 Kreditrisiko	28
C.4 Likviditetsrisiko	29
C.5 Operationel risiko	29
C.6 Øvrige væsentlige risici	30
C.7 Øvrig information	32
D. Værdiansættelsesprincipper til solvens formål	33
D.1 Værdiansættelse af aktiver	33
D.2 Værdiansættelse af hensættelser	34
D.3 Øvrige poster i passiverne	35
D.4 Alternativ metode til værdiansættelse.	36
D.5 Øvrige information	36
E. Kapitalforvaltning	37
E.1 Kapitalgrundlag	37
E.2 Solvenskapitalkrav (SCR) og minimumskapitalkrav (MCR)	37
E.3 Løbetidsbaseret aktierisikostød i SCR-beregning	38
E.4 Forskel mellem standardmodel og intern model	38
E.5 Manglende overholdelse af solvenskapitalkravene – MCR og SCR	38
E.6 Øvrig information	38
Bilag I – QRT-skemaer	39
Bilag II – Følsomhedsberegninger, jf. FIL §126g pr. 31. december 2021	46

Resumé

A. Virksomhed og resultater – resumé

Pensionskassen er ejet af sine medlemmer.

Pensionskassen driver pensionskassevirksomhed i Danmark. En kollektiv og solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning, hvor det primære produkt er et gennemsnitsrenteprodukt med tilhørende forsikringer.

Pensionskassen administreres af PKA A/S.

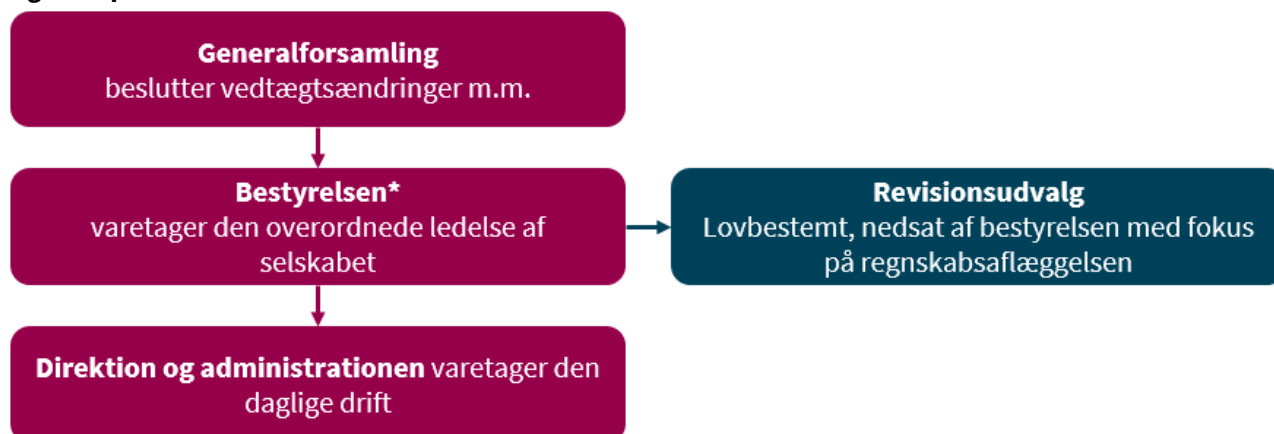
Resultatet i forsikringsvirksomheden er tilfredsstillende.

Årets investeringsresultat endte med et positivt afkast før skat på +1.146 mio. kr. svarende til +10,7% i 2021.

B. Ledelsessystem – resumé

Medlemmerne er med til at udvikle pensionskassen. Alle medlemmer kan deltage på generalforsamlingen. Medlemmerne inddrages løbende i pensionskassens udvikling. På generalforsamlingen beslutter medlemmerne ændringer til pensionskassens vedtægter og kan sætte emner på dagsordenen.

Figur 1 – pensionskassens ledelse

*) I pensionskassen vælges de 3 medlemsvalgte bestyrelsesmedlemmer ved urafstemning – medmindre der er fredsvalg.

Pensionskassen har indrettet ledelsessystemet, så det er passende i forhold til de risici, som pensionskassen er eksponeret mod. Der er udpeget to uafhængige medlemmer til bestyrelsen med særlige kvalifikationer indenfor henholdsvis regnskab og investering. Det regnskabskyndige medlem inddrages i arbejdet i revisionsudvalget, mens det investeringskyndige medlem inddrages i arbejdet med investeringsstrategi og risikovurdering.

Pensionskassen har etableret og placeret ansvaret hos nøglepersoner for de 4 nøglefunktioner, som reglerne i Solvens II kræver:

- Risikostyringsfunktion
- Compliance funktion
- Aktuar funktion
- Intern audit funktion

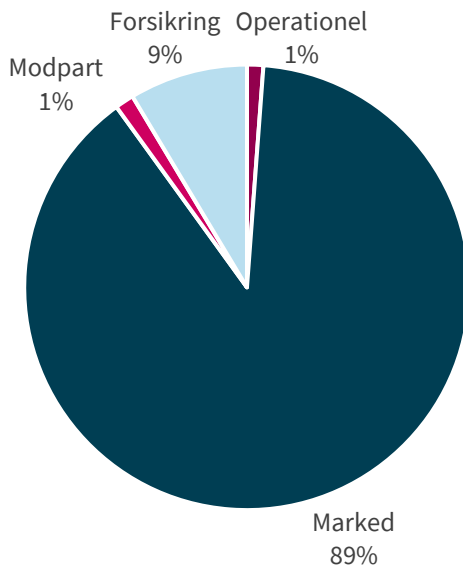
Outsourcing er meget anvendt og godt forankret i pensionskassen med et effektivt aftalegrundlag og passende krav til rapportering fra serviceleverandørerne. Pensionskassen har foretaget fuldstændig outsourcing til PKA A/S¹, der igen har foretaget videreoutsourcing til bl.a. Forca A/S.

1 Investeringsbeslutninger træffes i pensionskassen.

C. Risikoprofil – resumé

Pensionskassens væsentligste risiko er markedsrisiko. Det er i første omgang risikoen for at lide store tab på sine investeringer. Men det er også risikoen for ikke at kunne skabe et højt nok afkast, som vil gøre pensionskassen i stand til at opfylde ambitionen om at levere robuste pensioner til medlemmerne.

Figur 2 – risikoprofil pr. 31. december 2021

D. Værdiansættelsesprincipper til solvens formål – resumé

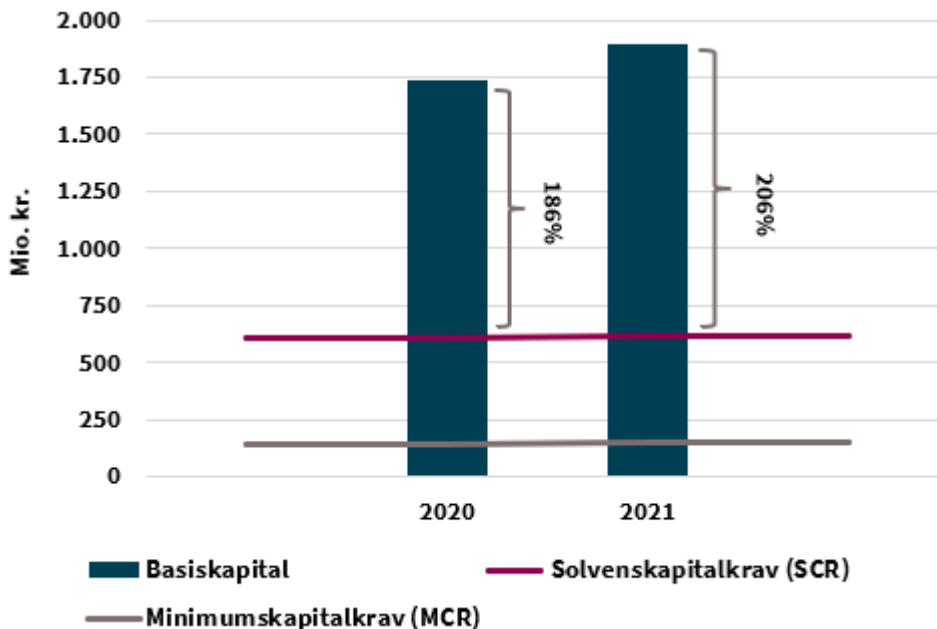
Pensionskassen værdiansætter sine aktiver og sine hensættelser til markedsværdi.

Værdiansættelsen til solvensformål er den samme som til årsrapporten.

E. Kapitalforvaltning - resumé

Pensionskassen er meget solid. Pensionskassen kan dække solvenskapitalkravet (SCR) godt 3 gange svarende til en overdækning på 206%. Overdækningen i forhold til minimumskapitalkravet (MCR) er 1124%.

Figur 3 – Kapital, SCR og MCR pr. 31. december 2021

Pensionskassens kapital består af egenkapital og anden overskudskapital (særlige bonushensættelser). Solvens II-reglerne inddeler kapitalen i tre klasser, og der stilles krav om andel af kapital med højeste kvalitet. Kvaliteten afhænger af hvor sikkert og hurtigt kapitalen kan fremskaffes og anvendes. Begge pensionskassens kapitalelementer indgår i klassen af højeste kvalitet, dvs. kapitalelementerne er umiddelbart til gængelig.

A. Virksomhed og resultater

A.1 Virksomhed

Navn: Pensionskassen for Farmakonomerne

CVR-nummer: 10 49 68 37

Tilsynsmyndighed:

Finanstilsynet

Århusgade 110, DK-2100 København Ø

Telefon: +45 33 55 82 82

Ekstern revision:

PricewaterhouseCoopers, Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Strandvejen 44, DK-2900 Hellerup

Telefon: +45 39 45 39 45

Pensionskassen driver pensionskassevirksomhed i Danmark. En kollektiv og solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning med et betinget garanteret gennemsnitsrenteprodukt og tilhørende forsikringer.

Pensionskassen er ejet af medlemmerne.

Alle medlemmer har en samlet pensionspakke, der indeholder livrente, invaliderente inkl. bidragsfritagelse og børnepension. Summerne ved død, invaliditet og kritisk sygdom købes i et eksternt forsikringselskab og finansieres af medlemmernes bonus.

Som medlemmer af pensionskassen optages farmakonomer. Herudover kan andre personalegrupper optages efter beslutning i bestyrelsen.

Medlemmerne har mulighed for at tegne supplerende opsparing i pensionskassen.

Pensionskassen har organiseret sin virksomhed med investeringsaktiviteter i tilknyttede virksomheder. Det er imidlertid den samlede pensionskassekoncerns resultater, der har betydning for medlemmets pension. Hovedtallene i denne rapport er derfor præsenteret på koncernbasis, medmindre andet fremgår specifikt.

Pensionskassens tilknyttede (100 % ejede) virksomheder pr. 31. december 2021:

- Farmakonomernes Ejendomsaktieselskab
- FarmaPension A/S

Direktionen, fagdirektørerne, den ansvarshavende aktuar samt nøglepersonerne i henhold til kravene fra Solvens-II reglerne er ansat i pensionskassen. For direktion, fagdirektører samt Solvens-II nøglepersonerne er der tale om splitansættelser i pensionskassen samt øvrige pensionskasser og selskaber i PKA-administrationsfællesskabet. Pensionskassen og de tilknyttede virksomheder administreres af PKA A/S. PKA A/S har videreoutsourcet en del af sine administrative opgaver bl.a. til Forca A/S.

A.2 Resultat af forsikringsvirksomhed

Året 2021 var præget af følgende væsentlige forhold af aktuarmæssig karakter:

- Pensionskassens afkast i 2021 blev 10,7 % før PAL.
- Der blev tildelt en kontorente p.a. på 1,27 % efter PAL svarende til 1,5 % før PAL til den betingede garanterede bestand og 0,27 % efter PAL svarende til 0,32 % før PAL til den ubetingede garanterede bestand i 2021.
- Tildelingen af kontorenten har øget den skyldige bonus. Ved udgangen af 2021 udgjorde skyldig bonus 124,4 mio. kr. svarende til 1,39 % af medlemmernes depoter. Til sammenligning var den skyldige bonus 30,1 mio. kr. i udgangen af 2020, svarende til 0,33 % af medlemmernes depoter.
- Den gennemsnitlige grundlagsrente var ved udgangen af 2021 på -0,74% mod -0,57 % ved udgangen af 2020.
- Årets risikoresultatet blev 2,4 mio. kr. efter bonustilskrivning. Risikoresultatet er negativt for invaliditet og positivt for dødelighed.
- Årets omkostningsresultat blev 0,1 mio. kr. efter bonustilskrivning.
- Bonusevnen bestående af individuelt bonuspotentiale og kollektivt bonuspotentiale voksede i 2021 med 1.672,7 mio. kr. Det svarer til 70,1 %.
- Forbruget af individuelt bonuspotentiale ultimo 2020 er fuldt ud tilbagebetalt i 2021, og ved udgangen af 2021 er der ikke forbrug af individuelt bonuspotentiale.
- Pensionskassen anvender EIOPAS volatilitetsjusterede diskonteringsrentekurve til brug for opgørelse af hensættelserne. Renterne på rentekurven lå væsentligt højere ultimo 2021 i forhold til primo året. Isoleret set har dette reduceret pensionskassens hensættelser.
- I 2021 er basiskapitalens udlæg fra 2020 fuldt ud tilbageført
- Med virkning fra 31. december 2021 har pensionskassen opdateret de anvendte dødelighedsforudsætninger. Disse forudsætninger er baseret på en analyse af den aktuelle dødelighed i pensionskassen. Derudover er Finanstilsynets benchmark for levetidsforbedringer indarbejdet i opgørelsen af hensættelserne. Ændringen af dødelighedsforudsætningerne har isoleret set reduceret hensættelserne.
- Den anvendte invalideintensitet er blevet forøget på baggrund af risikoresultatet ved invaliditet de seneste fem år. Isoleret set har dette forøget hensættelserne.
- Omkostningerne, der indgår ved beregning af hensættelser til markedsværdi, er nedsat. Isoleret set har dette reduceret hensættelserne en smule.
- På baggrund af udviklingen i antallet af udtrædelser samt overførsler i medlemsbestanden og antallet af hvilende medlemskaber er de anvendte genkøbs- og fripolice sandsynligheder opdateret med virkning fra 31. december 2021. Ændringen af disse forudsætninger har isoleret set reduceret hensættelserne en smule.

Bruttomedlemsbidrag

Årets medlemsbidrag før AMB er på 203,9 mio. kr. og er fordelt således efter medlemskabets type:

Bruttomedlemsbidrag	2021	2020
<i>Pensionsaftale</i>		
Tegnet i ansættelsesforhold	193,1	190,5
Privattegnede	10,8	3,8
Bruttomedlemsbidrag i alt	203,9	194,3

Udbetalte ydelser

Årets totale udbetalte ydelser er på 522,3 mio. kr. og er fordelt således:

Udbetalte ydelser	2021	2020
Summer ved død	0,1	0,0
Summer ved udløb	10,5	13,7
Pensions- og renteydelser	490,2	475,5
Tilbagekøb/udtrædelsesgodtgørelser	11,9	28,6
Forsikringspræmier/medlemsbidrag	9,8	9,2
Udbetalte ydelser i alt	522,3	527,0

Årets resultat

Årets resultat er på 114,6 mio. kr. og er fremkommet således:

Årets resultat	2021	2020
Investeringsresultat	766,6	1,7
Risikoresultat	2,4	2,2
Omkostningsresultat	0,1	-0,1
Forrentning af særlige bonushensættelser	-54,4	-0,9
Ændring i værdiregulering	146,5	-49,5
Ændring i forbrug af individuelt bonuspotentiale	-94,5	59,4
Ændring i kollektivt bonuspotentiale	-594,5	0,0
Betalinger fra egenkapitalen	-57,6	-57,4
Årets resultat	114,6	-44,6

Årets resultat er egenkapitalens andel af årets realiserede resultat.

Det realiserede resultat

Det realiserede resultat er summen af årets renteresultat før PAL og før tildeling af bonus samt risiko- og omkostningsresultat før bonus. Hertil tillægges faldet i værdireguleringen. Det realiserede resultat udgør 1.253,4 mio. kr.

Det realiserede resultat skal fordeles efter pensionskassens anmeldte fordelingsregler til medlemmerne, herunder særlige bonushensættelser, og egenkapitalen. Fordelingen er vist i nedenstående skema:

Anvendelse af det realiserede resultat	2021	2020
Henlæggelse til egenkapital efter PAL	182,4	8,5
Henlæggelse til særlige bonushensættelser efter PAL	61,5	3,0
Tilskrivning af bonus efter PAL	320,5	365,2
Ændring i forbrug af individuelt bonuspotentiale	94,5	-59,4
Henlæggelse til kollektivt bonuspotentiale efter PAL	594,5	0,0
Anvendelse af det realiserede resultat	1.253,4	317,2

Hensættelser til pensionsforpligtelser

Pensionshensættelserne er opgjort til markedsværdi med udgangspunkt i det anmeldte tekniske grundlag. Til sammenligning er hensættelserne vist for 31.12.2020.

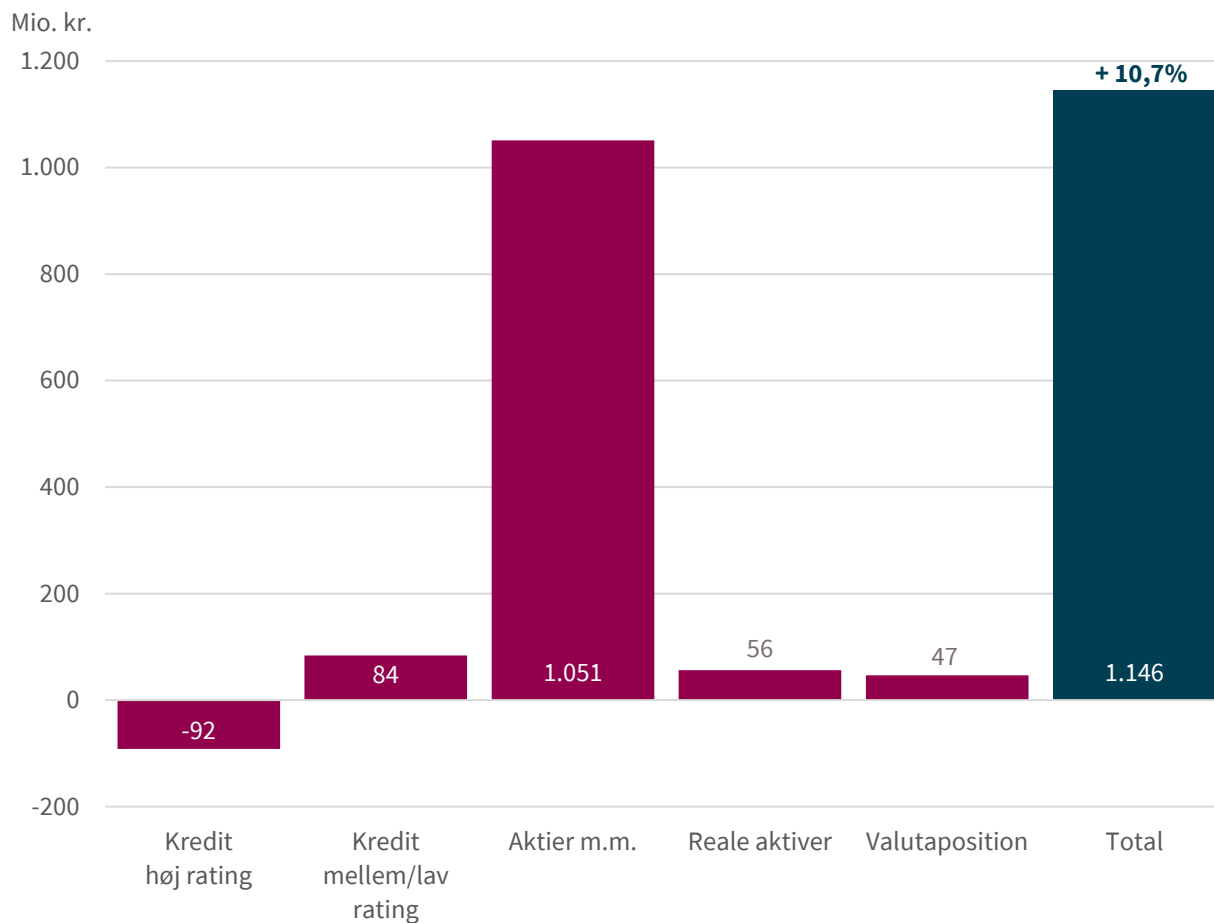
Hensættelser til pensionsforpligtelser	2021	2020
Garanterede ydelser	5.598,26	6.724,10
Individuelt bonuspotentiale	3.462,81	2.384,60
Risikomargen	70,96	125,6
Kollektivt bonuspotentiale	594,49	0
Livsforsikringshensættelser	9.726,5	9.234,4
Heraf retrospektiv reserve	8.959,06	9.009,40

Værdireguleringen udgøres af forskellen mellem medlemmernes depoter på den ene side og livsforsikringshensættelserne minus det kollektive bonuspotentiale på den anden og udgør 173 mio. kr. i 2021.

A.3 Resultat af investeringsvirksomhed

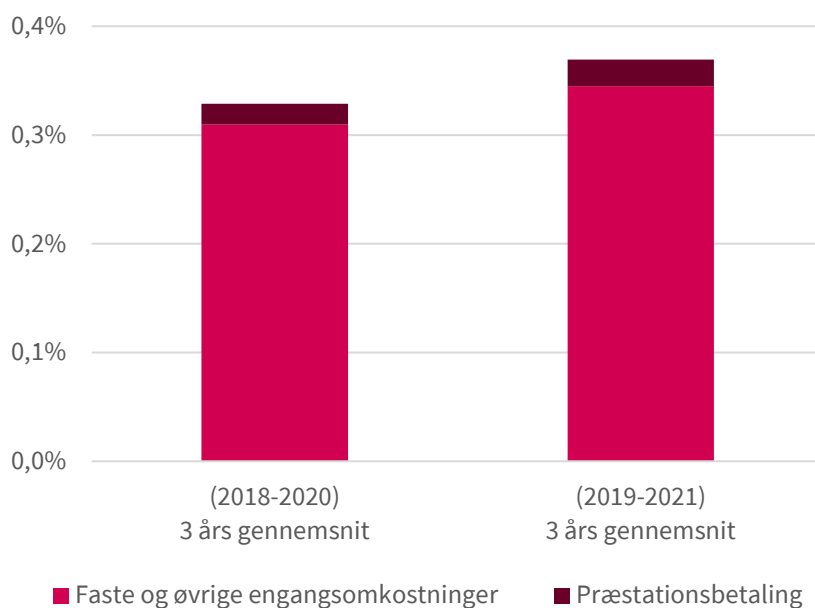
Udviklingen på de finansielle markeder var positiv i 2021. Særligt aktier har bidraget positivt til årets afkast. Det samlede investeringsafkast efter omkostninger udgjorde +10,7% eller +1.146 mio. kr. i 2021.

Figur 4 – investeringsafkast efter omkostninger 2021 (i mio. kr.)

Figur 5 nedenfor viser gennemsnitlige investeringsomkostninger opdelt i faste omkostninger samt præstationsbetaling.

Figur 5 – investeringsomkostninger

Pensionskassen har i begrænset omfang investeret i securitisering.

Der er investeret i "Credit Linked Note" (CLN). CLN er obligationer, hvor afkastet afhænger af udviklingen i underliggende aktiver. I pensionskassens investeringer drejer det sig om virksomhedslån. Pensionskassen modtager en løbende betaling mod at skulle dække en andel af de første tab, der måtte opstå i porteføljerne. Der er både før indgåelsen og i den løbende opfølgning på investeringerne iværksat en effektiv risikostyringsmæssig procedure. Investeringerne udgør 2,2% af pensionskassen samlede aktivportefølje.

A.4 Resultat af anden virksomhed

Intet yderligere

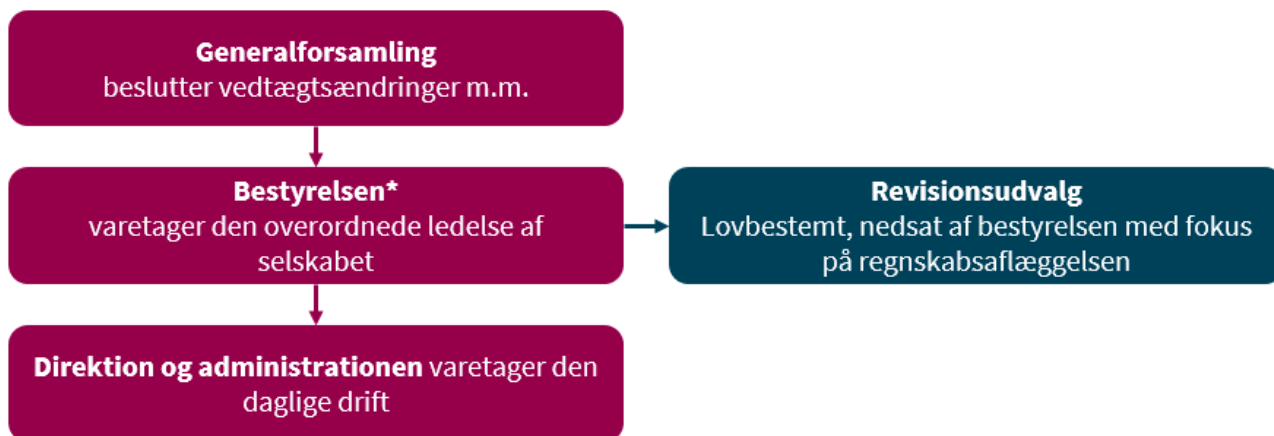
A.5 Øvrig information

Intet yderligere

B. Ledelsessystem

B.1 Generel information om ledelsessystemet

Figur 6 – pensionskassens ledelse

Generalforsamling

Pensionskassens øverste myndighed er generalforsamlingen. Generalforsamlingen udgøres af medlemmerne. Generalforsamlingen beslutter vedtægtsændringer og godkender årsrapporten.

Pensionskassens bestyrelse

Pensionskassens bestyrelse har ansvaret for den overordnede ledelse af pensionskassen. Det er bl.a. bestyrelsens opgave at fastlægge pensionskassens overordnede strategi og politikker og retningslinjer, fastsættelse af bonus, risikoappetit og heraf afledte risikorammer for investeringer mv. Derudover er det bestyrelsen, der ansætter pensionskassens administrerende direktør og er ansvarlig for en forsvarlig organisering af pensionskassens virksomhed. Bestyrelsen er ansvarlig for at indkalde til generalforsamling og til at afgive beretning om pensionskassens virksomhed til generalforsamlingen.

Bestyrelsen er sammensat af op til 9 medlemmer:

- Formanden og yderligere et bestyrelsesmedlem udpeges af Farmakonomforeningen
- Tre bestyrelsesmedlemmer – vælges af og blandt medlemmerne*
- To medlemmer – udpeges af Danmarks Apotekerforening
- To uafhængige, særligt sagkyndige medlemmer – udpeges af Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening i fællesskab. Hvis Farmakonomforeningen eller Danmarks Apotekerforening gennem deres udpegning har udpeget et bestyrelsesmedlem, der kan betragtes som uafhængig og særligt sagkyndig, sker der ingen fælles udpegning af et medlem med de pågældende kvalifikationer.

*) I pensionskassen vælges de 3 medlemsvalgte bestyrelsesmedlemmer ved urafstemning – medmindre der er fredsvalg.

De to uafhængige bestyrelsesmedlemmer har særlige kvalifikationer inden for regnskab eller revision samt investering og forsikring. Desuden har de ledelseserfaring fra en finansiel virksomhed. Det regnskabskyndige medlem inddrages i arbejdet i revisionsudvalget, mens det investeringskyndige medlem inddrages i arbejdet med investeringsstrategi og risikovurdering.

Bestyrelsen tilstræber en kønsmæssig lige repræsentation med hensyntagen til, at kvinder er væsentligt overrepræsenteret blandt medlemmerne. Pr. 1. januar 2021 var der fem kvinder og tre mænd i bestyrelsen.

Udpeget af Farmakonomforeningen

- Henrik Klitmøller Rasmussen (formand og særlig investeringskyndig)
- Ann-Mari Damholt Grønbæk (næstformand), formand for Farmakonomforeningen

Udpeget af Danmarks Apotekerforening

- Jesper Gulev Larsen
- Jørgen Moestrup

Udpeget af Farmakonomforeningen og Danmarks Apotekerforening

- Susanne Kure, professionelt bestyrelsesmedlem og konsulent (revisionsudvalgsformand)

Medlemsvalgt

- Birgitte Jeanette Andersen
- Susanne Engstrøm
- Christine Bruun Brandborg

Pensionskassen har fået dispensation fra kravene om sammensætningen af bestyrelsen i § 115 i lov om finansiel virksomhed. Dispensationen er udnyttet som forudsat i ansøgningen og i Finanstilsynets afgørelse.

Revisionsudvalget

I henhold til lovgivningen skal pensionskassen etablere et revisionsudvalg, der har særlig fokus på at overvåge pensionskassens regnskabsaflæggelse. Formanden skal være uafhængig og mindst et medlem skal have kvalifikationer indenfor regnskabsvæsen eller revision. Pensionskassens revisionsudvalg har tre medlemmer.

Formanden for revisionsudvalget er Susanne Kure, som opfylder kravene om både uafhængighed og kvalifikationer inden for regnskabsvæsen eller revision. Det øvrige medlem af revisionsudvalget er Susanne Engstrøm.

Der afholdes fælles revisionsudvalgsmøder med de øvrige pensionskasser og PKA+, der indgår i PKA-fællesskabet.

Direktion

Direktionen i pensionskassen er ansvarlig for den daglige drift og udgøres af den administrerende direktør Jon Johnsen.

Direktionen, fagdirektørerne samt øvrige nøglepersoner i henhold til kravene fra Solvens-II reglerne er splitansat i pensionskassen samt øvrige pensionskasser og selskaber i PKA-administrationsfællesskabet.

PKA A/S

Pensionskassen inkl. tilknyttede virksomheder har indgået en aftale om totaladministration² med PKA A/S.

Ni bestyrelsesmedlemmer i PKA A/S vælges på generalforsamling efter indstilling fra overenskomstparterne bag PKA-pensionskasserne.

I henhold til aktionæroverenskomsten vil indstilling ske som følger:

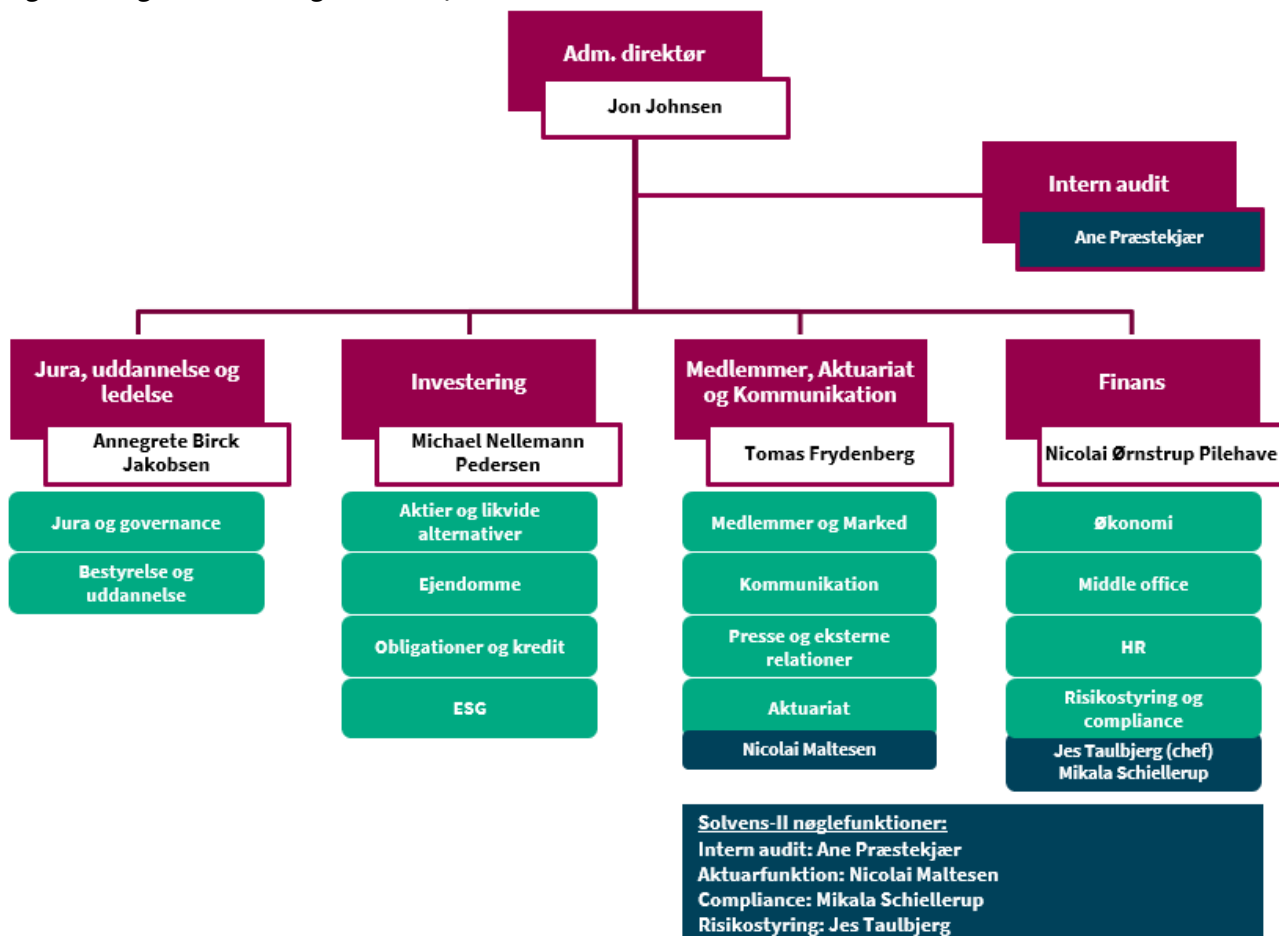
- To efter indstilling fra Danske Regioner
- En efter indstilling fra KL
- To efter indstilling fra Dansk Sygeplejeråd
- En efter indstilling fra Socialpædagogernes Landsforbund og Dansk Socialrådgiverforening
- En efter indstilling fra HK Kommunal (kontorpersonale og lægesekretærer)
- En efter fælles indstilling fra Kost & Ernæringsforbundet, Ergoterapeutforeningen, Danske Fysioterapeuter, Danske Bioanalytikere og Jordemoderforeningen
- En efter indstilling fra Farmakonomforeningen

Hertil kommer to medlemmer valgt af og blandt medarbejderne i PKA A/S samt en observatør til bestyrelsen udpeget af Danmarks Apotekerforening.

2 Investeringsbeslutninger træffes i pensionskassen.

Den daglige ledelse i PKA A/S består af direktionen (adm. direktør) og direktørerne for 'Investeringer', 'Medlemmer, Aktuariat og Kommunikation', 'Finans' samt 'Jura, Uddannelse & Ledelse'.

Figur 7 – Organisationsdiagram PKA A/S

De fire Solvens-II nøglefunktioner er nærmere uddybet nedenfor i afsnittene B.3-B.6.

PKA A/S har videreoutsourcet en del af sine administrative opgaver til bl.a. Forca A/S.

Lønpolitik

Pensionskassens lønpolitik har til formål at sikre, at der ikke i forbindelse med aflønningen af pensionskassens medarbejdere er økonomiske incitament, der kan medvirke til, at der bliver taget unødvendigt store risici på pensionskassens vegne. Politikken skal understøtte en sund og effektiv risikostyring.

Alle ansatte i pensionskassen er omfattet af pensionskassens lønpolitik.

Pensionskassen har indgået en aftale om totaladministration³ med PKA A/S. Alle ansatte i pensionskassen er tillige ansat i PKA A/S. Alle øvrige medarbejdere, der udfører opgaver for pensionskassen, er alene ansat i PKA A/S, og er dermed omfattet af lønpolitikken i PKA A/S, som godkendes på generalforsamling i PKA A/S.

Det fremgår af pensionskassens lønpolitik, at bestyrelsen har fast honorar. Honoraret er ikke pensionsgivende, og der aftales ikke fratrædelsesgodtgørelser for bestyrelsen.

Pensionskassens ansatte aflønnes af PKA A/S som en del af administrationsaftalen mellem pensionskassen og PKA A/S. Den administrerende direktør og de fire områdedirektører er splitansat i pensionskassen, og modtager en del af deres samlede løn fra pensionskassen.

Ansatte i pensionskassen skal have en aflønning, der er konkurrencedygtig i branchen således, at pensionskassen kan rekruttere og fastholde kompetente medarbejdere.

Ansatte i pensionskassen skal have fast løn. Der kan ikke indgås aftaler om variable lønde for disse medarbejdere. Er der ansatte i pensionskassen, der udfører kontrol- eller revisionsopgaver, kan disse ansatte dog modtage engangsvederlag for ekstraordinære præstationer. Engangsvederlaget må ikke være afhængig af resultatet i de afdelinger, der føres kontrol med, og må ikke overstige to måneders løn.

Den faste løn til ansatte i pensionskassen skal omfatte en fuldt bidragsdækket pensionsordning, og pensionskassen påtager sig ingen pensionsforpligtelser over for sine ansatte.

Der er ikke aftaler om nyansættelsesgodtgørelse eller fratrædelsesgodtgørelser i kontrakterne for ansatte i PKA A/S. For den administrerende direktør er aftalt et opsigelsesvarsel på 1 år. Opsigelsesvarslet forlænges til 1½ år i tilfælde af fusion eller lignende overtagelse ('Change of control'). For øvrige ansatte følges funktionærlovens regler – med mulighed for individuelt aftalte forlængede opsigelsesvarsler på op til 1 år længere end funktionærlovens regler.

Væsentlige transaktioner med nært tilknyttede partnere

Pensionskassen har ikke i 2021 indgået transaktioner med personer, som udøver en betydelig indflydelse på pensionskassen, herunder medlemmer af ledelsesorganerne.

3 Investeringsbeslutninger træffes i pensionskassen.

B.2 Egnethed og hæderlighed

Politik og proces

Reglerne til sikring af bestyrelsens, direktionens og øvrige nøglepersoners egnethed og hæderlighed er udstukket ved bestyrelsens politik for egnethed og hæderlighed samt mangfoldighed.

Bestyrelsesmedlemmer

Bestyrelsesmedlemmer i pensionskassen optages på forskellige måder:

- Nogle bestyrelsesmedlemmer vælges af og blandt pensionskassens medlemmer
- Nogle bestyrelsesmedlemmer udpeges af de faglige organisationer
- Nogle bestyrelsesmedlemmer udpeges af arbejdsgiverorganisationerne
- De særligt sagkyndige bestyrelsesmedlemmer udpeges af de faglige organisationer og arbejdsgiverorganisationerne i fællesskab.

Kravene til bestyrelsesmedlemmers egnethed og hæderlighed, herunder bestyrelsens kollektive kompetencer, er overordnet beskrevet i ovennævnte politik.

Kravene gælder bestyrelsens samlede viden og kvalifikationer.

For de særligt sagkyndige bestyrelsesmedlemmer gælder, at pensionskassens formandskab ved ny udpegning drøfter egnede kandidater med direktionen og indstiller en kandidat til de udpegende organisationer, der opfylder de særlige krav, der stilles til den sagkyndige rolle, bestyrelsesmedlemmet skal udfylde.

Nøglepersoner

Nøglepersonerne udgøres i henhold til lov om finansiel virksomhed § 64 d af fagdirektørkredsen, der – ud over den administrerende direktør (direktionen) – består af:

- Direktør for Medlemmer, Aktuariat & Kommunikation
- Investeringsdirektøren
- Finansdirektøren
- Direktør for Jura, Uddannelse & Ledelse

Hertil kommer nøglepersonerne for de fire lovbestemte funktioner:

- Aktuarfunktionen
- Risikostyringsfunktionen
- Compliancefunktionen
- Intern audit funktionen

I organisationsdiagrammet i figur 7 ovenfor fremgår navnene på nøglepersonerne.

Sikring af egnethed og hæderlighed

Når bestyrelsesmedlemmer, direktion og øvrige nøglepersoner tiltræder hvervet/stillingen i pensionskassen, vurderer Finanstilsynet, om personen er egnet og hæderlig efter kravene i lov om finansiel virksomhed (FIL). For at Finanstilsynet kan vurdere, om den pågældende lever op til lovens fit & proper-krav, skal der indsendes et oplysningsskema til tilsynet, og i forhold til nøglepersoner skal der foretages en særlig indberetning til tilsynet.

Bestyrelsesmedlemmer, direktion og nøglepersoner har løbende pligt til af egen drift at oplyse Finanstilsynet om forhold vedr. hæderlighed som nævnt i FIL, hvis forholdene ændrer sig efter tiltrædelsen af hvervet/stillingen. Pensionskassen skal løbende påse, at bestyrelsesmedlemmerne, direktion og øvrige nøglepersoner overholder kravene til egnethed og hæderlighed efter FIL.

Herudover skal alle medarbejdere i pensionskassen og PKA A/S ved ansættelsen aflevere en straffeattest, og herefter på ny indsende straffeattest hvert tredje år for til stadighed at opfylde hæderlighedskrav. I forbindelse med ansættelse af en medarbejder, herunder i en nøglefunktion, vurderes det, om medarbejderen er kvalificeret og pålidelig. Den interne vurdering sker med udgangspunkt i det ansvar og de opgaver, der påhviler medarbejderen, og den funktion, som personen skal indgå i. Heri indgår, at den pågældende medarbejder skal kunne varetage sin stilling på forsvarlig vis.

B.3 Risikostyring, herunder egen risikovurdering

Bestyrelsens risikostyringspolitik

Pensionskassen har en risikostyringspolitik, der sikrer, at alle væsentlige risici identificeres, måles, overvåges, styres og rapporteres korrekt. Risikostyringen understøtter målet om at kunne levere robuste pensioner.

Pensionskassen indretter sin risiko og afdækning heraf, så egenkapitalen kan opfange forventelige og ”normale” udsving i de finansielle markeder. Pensionskassen anvender to finansielle modeller til den overordnede risikostyring.

Risikomodellen har til formål at måle pensionskassens risici i forhold til at kunne honorere de ugaranterede pensioner.

Pensionskassens risikomodel tager udgangspunkt i en beregning af, hvad afkastkravet på investeringsporteføljen er, for at pensionskassen kan honorere de ugaranterede pensioner efter en finansiell krise, hvor en del af formuen tabes.

Risikomodellen samler alle pensionskassens væsentlige og kvantificerbare risici i to forskellige scenarier, der repræsenterer risikotolerancegrænserne, og resultatet giver rammerne for investering, bonus og kapitalstyring. For alle relevante aktivgrupper og forsikringsrisici fastsættes et stød i overensstemmelse med grænserne og risiciene aggregeres ved brug af korrelationer.

SCR-modellen har til formål at måle pensionskassens solvensbeskyttelse, hvor der måles på egenkapitalens andel af tab, der realiseres, hvis det negative scenarie indtræffer. Til beregning af SCR anvender pensionskassen en standardmodel efter EIOPAs⁴ specifikationer. I videst muligt omfang søges afstand til SCR holdt på et niveau, der er tilstrækkelig til, at dag-til-dag styring kan foretages med risikomodellen.

Opgørelsen af risikomodellen og SCR skal foretages og rapporteres mindst månedligt. Bestyrelsen modtager månedsvis rapportering.

Bestyrelsen fastsætter i sine retningslinjer specifikke rammer udover de overordnede risikorammer, som følger af risikomodellen. Det gælder bl.a. i forhold til renterisiko og valutaafdækning.

⁴ EIOPA er EU fælles myndighed for de respektive landes Finanstilsyn.

Risikovurdering

Bestyrelsens risikovurdering udarbejdes med udgangspunkt i forretningsmodel, risikoprofil og risikotolerancegrænser set over en strategisk planlægningsperiode på mindst tre år.

Risikovurderingen indeholder følgende:

- En kvalitativ og/eller kvantitativ beskrivelse af de væsentligste risici samt hvorledes disse imødegås
- Følsomhedsanalyser af kapital- og buffergrundlaget, herunder en kapitalplan og en kapitalnødplan
- Vurdering af efterlevelse af ”Prudent Person-princippet”
- Validering af det opgjorte solvenskapitalkrav (SCR) ud fra risikomodelen
- En vurdering af konsekvensen for de pensionsmæssige hensættelser og kapitalgrundlaget af ændringer i de antagelser, der ligger til grund for beregningen af volatilitetsjusteringen, og de mulige virkninger af et tvungent salg af aktiver. En vurdering af konsekvensen ved nedsættelse af volatilitetsjusteringen til 0
- Risikovurderingen udformes således, at bestyrelsen kan vurdere sammenhængen mellem pensionskassens eget solvensbehov efter den interne risikomodel, solvenskapitalkravet, kapitalgrundlaget, og risikotolerancegrænserne.

Bestyrelsens risikovurderingsproces (ORSA) er mere end bare den årlige rapport. Processen pågår løbende og indeholder i hovedtræk:

- Risikovurdering
- Intern risikomodel – rapportering og opdatering
- Operationel risiko – rapportering og opfølgning
- Investeringsstrategi og prudent person tiltag
- Aktuarens rapport m.m.
- Outsourcing – rapportering og opfølgning
- Politikker og retningslinjer
- Internt kontrolsystem – identifikation af nøglekontroller
- Complianceplan og rapportering

Det investeringskyndige medlem af bestyrelsen inddrages tidligt i arbejdet med udarbejdelse af årets risikovurdering.

Resultaterne og valideringerne i risikovurderingen viser, at SCR-standardmodellen i tilfredsstillende grad dækker pensionskassens solvensrisici, hvilket er baggrunden for valg af denne til opgørelsen af pensionskassens eget solvensbehov.

Risikokomité

Formålet med Risikokomitéen er at drøfte og initiere nye tiltag af strategisk karakter på risikoområdet ud fra en helhedsbetragtning af pensionskassen som forretning, hvilket inkluderer investering, medlemmer, medier og bestyrelser.

Risikokomitéen har en særlig rolle i forbindelse med behandlingen af de risikomæssige redegørelser for nye investeringsprodukter.

Risikokomitéen overvåger desuden udviklingen indenfor risikoområdet og drøfter pensionskassens risikoprofil.

Beslutninger af overordnet karakter vedrørende risikostyring foretages i Risikokomitéen.

Beslutninger af mindre overordnet karakter, f.eks. tekniske ændringer og justeringer af allerede implementerede beslutninger foretages i risikostyringsafdelingen i dialog med de involverede parter.

I større projekter indenfor risikostyringsområdet vil der kunne oprettes en separat styregruppe, der vil kunne bestå af flere af deltagerne i Risikokomitéen samt af øvrige medarbejdere. Denne styregruppe vil typisk være med til at tage beslutninger af mere teknisk karakter.

Deltagere er direktion og øvrig direktørkreds, den ansvarlige for risikostyringsfunktionen, den ansvarlige for aktuarfunktionen samt sekretær (medarbejder fra Risikostyring & Compliance). Den complianceansvarlige deltager minimum kvartalsvis. Endvidere vil cheferne for aktieafdelingen og kredit & obligationsafdelingen samt den complianceansvarlige blive inviteret med på møderne efter behov.

Komitéen mødes fast én gang om måneden og oftere, hvis risikosituationen kræver det.

Risikostyringsfunktionen

Det er risikostyringsfunktionens overordnede ansvar at have det samlede overblik over pensionskassens risici og solvens og bistå direktionen med at sikre risikostyringssystemets effektivitet.

Funktionen skal sikre, at risikostyringssystemet som minimum omfatter:

- Forsikringstegning og hensættelser
- Investeringer
- Aktiv-passiv styring
- Styring af likviditets- og koncentrationsrisici
- Styring af operationel risiko
- Genforsikring og andre risikoreduktionsteknikker

Den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal som minimum:

- Sikre, at alle væsentlige risici identificeres, måles, overvåges, styres og rapporteres korrekt
- Sikre, at risikoeksponeringer i datterselskaber indgår i vurderingen de samlede risikoeksponeringer
- Sikre, at risikoeksponeringer i outsourcete funktioner indgår i vurderingen af de samlede risikoeksponeringer
- Tage stilling til, om direktionens og bestyrelsens beslutningsgrundlag er tilstrækkeligt
- Deltage aktivt i udviklingen af risikostyringsstrategi
- På forhånd høres om væsentlige beslutninger, så risikostyringsfunktionen har mulighed for at udtale sig om risikoen forinden
- Mindst én gang årligt udarbejde en rapport til direktionen om risikostyring
- I relevant omfang give udtryk for betænkeligheder og advare direktion og bestyrelsen når det er passende i de tilfælde, hvor specifikke risikoudviklinger påvirker eller kan påvirke pensionskassen
- Rapportere til direktionen om identificerede potentielt væsentlige risici og om andre specifikke risikoområder, både på eget initiativ og efter anmodning fra direktionen
- Underrette direktionen, såfremt en investering medfører en betydelig risiko eller ændring i risikoprofilen

Den risikostyringsansvarlige kan i nødvendigt omfang rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen.

Den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal deltage eller som minimum høres i forbindelse med udvikling og godkendelse af nye produkter. Den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal løbende være informeret om forløbet af godkendelsesprocessen.

Den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal endvidere høres i forbindelse med stillingtagen til, om ændring af eksisterende produkter har et omfang, der medfører, at ændringen skal være omfattet af kravene til udvikling og godkendelse af nye produkter. Den ansvarlige for risikostyringsfunktionen skal altid kunne kræve, at en ændring af et eksisterende produkt skal behandles som et nyt produkt.

Den af direktionen udpegede nøgleperson: Risikostyringschef Jes Taulbjerg.

B.4 Interne kontrolsystem

Compliancefunktionen

Det er funktionens overordnede ansvar at sikre metoder og procedurer, der er egnede til at opdage og mindske risikoen for pensionskassens manglende overholdelse af den gældende lovgivning, markedsstandarder eller interne regelsæt (compliance risici).

Compliancefunktionen skal rådgive direktionen og bestyrelsen om overholdelsen af den finansielle lovgivning samt vurdere konsekvenser af lovændringer.

Compliancefunktionen skal sikre, at det interne kontrolsystem som minimum omfatter:

- Administrative procedurer
- Regnskabsprocedurer
- En intern kontrolstruktur
- Passende rapporteringsrutiner på alle niveauer i virksomheden

Direktionen har udpeget en complianceansvarlig, der udarbejder en flerårig plan for compliancekontrol. Planen skal sikre og dokumentere, at der sker en kontrol og vurdering af alle relevante områder f.eks. i form af gennemgang, stikprøver m.v. for at undersøge, hvorvidt de foranstaltninger, som pensionskassen har truffet til at undgå manglende overholdelse af lovgivningen eller interne regler, er tilstrækkelige. Planen er fastlagt og revideres løbende ud fra en risikobaseret tilgang.

Minimum kvartalsvis rapporterer den complianceansvarlige til direktionen og risikokomiteén om bl.a. resultaterne af de udførte kontroller. Den complianceansvarlige rapporterer mindst én gang årligt til bestyrelsen om status på compliance og complianceplanen. Revisionsudvalget modtager også årlig rapportering på compliance, ligesom der på alle møder løbende følges op på væsentlige anbefalinger fra compliance og intern audit.

Den complianceansvarlige kan i nødvendigt omfang rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen.

Den af direktionen udpegede nøgleperson: Compliance Officer Mikala Schiellerup.

Intern kontrol

Det overordnede formål med det interne kontrolsystem er at sikre, at de gældende love og administrative bestemmelser overholdes.

Det interne kontrolsystem er organiseret med 3 forsvarslinjer, og der er etableret fire nøglefunktioner (risikostyringsfunktion, compliancefunktion, aktuarfunktion og den interne auditfunktion), der alle spiller en rolle i det interne kontrolsystem.

Det interne kontrolsystem er indrettet med funktionsadskillelse mellem dem, der udarbejder kontrollerne, og dem der påtager sig risiko på vegne af pensionskassen. Kontrollerne er forankret decentralt i de enkelte afdelinger. Således fører aktuariet eksempelvis kontrol med beregningen af hensættelser foretaget i Forca.

Pensionskassen ønsker at forebygge alle former for korrupsion, svig, seksuelle udnyttelser og magtmisbrug samt fremme en sund risikokultur. På den baggrund er der etableret en whistleblowerordning, hvor ansatte kan indberette overtrædelser af lovgivning eller interne regler.

Den nærmere udmøntning af det interne kontrolsystem varetages i revisionsudvalget.

B.5 Intern audit funktion

Det er den interne auditfunktions overordnede ansvar at vurdere, om pensionskassens interne kontrolsystem er tilstrækkeligt og effektivt, og hvorvidt andre elementer af ledelsen og styringen er hensigtsmæssig og betryggende.

Intern audit udføres af en medarbejder, der er uafhængig af de operationelle funktioner i pensionskassen.

For at sikre, at intern audit udføres af personer, der er uafhængige af de operationelle funktioner og samtidig har de relevante kompetencer til at udføre arbejdet, har PKA indgået en aftale med et anerkendt revisionselskab, der skal bistå med vurderingen af det interne kontrolsystem. Intern audit udføres i praksis af ansatte fra revisionselskabet i samarbejde med og efter instruks fra den ansvarlige for den interne auditfunktion, der er ansat i pensionskassen.

Den interne auditfunktion forelægger en auditplan for direktionen. Auditplanen skal ud fra en metodisk analyse af pensionskassens risici indeholde en vurdering for de områder, intern audit skal vurdere i det kommende år og fremover.

Auditfunktionen udarbejder efter behov, men mindst én gang årligt en skriftlig rapport til direktionen og revisionsudvalget om funktionens resultater og henstillinger. Rapporten skal indeholde forslag til justeringer i det interne kontrolsystem samt frist for afhjælpning af eventuelle mangler og angivelse af en ansvarlig herfor. Derudover skal rapporten følge op på anbefalinger fra tidligere rapportering.

Nøglepersonen for den interne auditfunktion kan i nødvendigt omfang kan rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen, og auditfunktionen må ikke være under påvirkning fra direktion eller bestyrelse i forbindelse med sin audit, vurdering og rapportering.

Den af direktionen udpegede nøgleperson: Ane Præstekjær.

B.6 Aktuarfunktion

Aktuarfunktionen har det overordnede ansvar for pensionskassen pensionsmæssige hensættelser.

Aktuarfunktionen opgaver omfatter bl.a. følgende:

- Koordinere beregningen af de pensionsmæssige hensættelser
- Sikre, at de metoder, underliggende modeller og antagelser, der anvendes og lægges til grund ved opgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser, er betryggende
- Vurdere tilstrækkeligheden og kvaliteten af de data, der benyttes til opgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser
- Sammenligne bedste skøn med de hidtidige erfaringer
- Informere bestyrelsen og direktionen om, hvorvidt opgørelsen af de pensionsmæssige hensættelser er troværdig og fyldestgørende
- Føre tilsyn med beregningen af de pensionsmæssige hensættelser i de særlige tilfælde, hvor data ikke er tilstrækkelige, og det derfor er nødvendigt at anvende approksimationer
- Vurdere virksomhedens syge- og ulykkesforretning

Aktuarfunktionen afgiver en udtalelse til bestyrelse og direktion om den overordnede tegningspolitik og om, hvorvidt genforsikringsarrangementerne er betryggende.

Aktuarfunktionen bidrager til den effektive gennemførelse af risikostyringssystemet, navnlig med hensyn til de modeller, der ligger til grund for beregningen af solvenskapitalkravet og minimumskapitalkravet.

Aktuarfunktionen identificerer eventuelle uoverensstemmelser mellem beregningen af de pensionsmæssige hensættelser i forhold til kravene i den finansielle lovgivning – herunder foreslå ændring, hvor det er relevant.

Aktuarfunktionen skal forklare enhver væsentlig konsekvens af ændringer i data, metoder eller antagelser imellem tidspunkter for værdiansættelse af de pensionsmæssige hensættelser. Tillige skal funktionen komme med indstillinger om interne procedurer til forbedring af datakvaliteten, hvor det er relevant.

Aktuarfunktionen rapporterer mindst én gang årligt til direktion og bestyrelse, hvori der redegøres for eventuelle væsentlige forskelle mellem faktiske erfaringer og bedste skøn, undersøge årsagerne hertil og foreslå ændringer i antagelserne og modifikationer i værdiansættelsesmodellen med henblik på en forbedring af bedste skøn.

Nøglepersonen for aktuarfunktionen kan i nødvendigt omfang rette henvendelse og rapportere direkte til bestyrelsen.

Den af direktionen udpegede nøgleperson: Ansvarshavende aktuar Nicolai Maltesen.

Afgrænsning - Aktuarfunktionen og ansvarshavende aktuar

Ifølge Ledelsesbekendtgørelsens §20 skal gruppe-1 forsikringselskaber have en aktuarfunktion. Ledelsesbekendtgørelsen samt Solvens II forordningen angiver opgaver og ansvarsområder for aktuarfunktionen. Der er visse sammenfald i ansvarsområderne mellem den ansvarshavende aktuar og aktuarfunktionen. Ansvaret for opgørelse af hensættelser til regnskab og solvens påhviler således begge funktioner.

I pensionskassen er arbejdsdelingen for opgørelsen af hensættelser:

- Ansvarshavende aktuar påser at opgørelsen af hensættelser sker i henhold til det anmeldte tekniske grundlag.
- Aktuarfunktionen koordinerer, at de nødvendige aktiviteter gennemføres, så der kan opgøres hensættelser til brug for regnskab og solvens.

B.7 Outsourcing

Pensionskassens outsourcing og videreoutsourcing fra PKA A/S

Pensionskassens overordnede strategiske mål med outsourcing er, at outsourcing skal sikre en effektiv administration med fokus på stordriftsfordele samt lave og konkurrencedygtige omkostninger.

Pensionskassen er kendetegnet ved kun at have et begrænset antal ansatte. Pensionskassen har henlagt al administration vedr. pensions- og forsikringsadministration, investeringsforvaltning⁵, finans samt betjening af bestyrelse og generalforsamling til PKA A/S, der danner rammen om PKA-fællesskabet. Vilkårene for administrationen fremgår af administrationsaftalen mellem pensionskassen og PKA A/S. I det omfang at kritiske og vigtige opgaver, der i henhold til administrationsaftalen varetages af PKA A/S, med fordel kan videreoutsources til en tredjepart, kan en sådan videreoutsourcing foretages med godkendelse fra pensionskassens bestyrelse i overensstemmelse med bestyrelsens politik og retningslinjer.

Pensionskassens politik og retningslinjer for outsourcing

Bestyrelsen i pensionskassen har vedtaget politik og retningslinjer for outsourcing, der regulerer outsourcing af kritiske og vigtige aktiviteter. Politikken og retningslinjerne indeholder blandt andet en beskrivelse af, hvilke overvejelser og analyser, der skal foretages forud for (videre-) outsourcing, og der stilles specifikke krav til aftalegrundlaget, leverandøren samt den løbende opfølgning og kontrol.

PKA A/S foretager forud for (videre-) outsourcing en vurdering af, om det aktivitetsområde, der påtænkes outsourcet, er kritisk eller vigtigt for pensionskassens drift. Det vurderes også, om leverandøren har den nødvendige evne og kapacitet til at kunne varetage aktiviteten. Denne due diligence er vigtig, da pensionskassen bærer det fulde ansvar for det operationelle funktioner eller aktiviteter, der er outsourcet til en ekstern leverandør.

Pensionskassen stiller som udgangspunkt krav om, at leverandører, der varetager kritiske eller vigtige aktiviteter på vegne af pensionskassen, får deres revisorer til at udarbejde en erklæring angående leverandørens driftskontroller og effektiviteten heraf. Dette krav skal medvirke til en løbende betryggelse af leverandørens kontrolsystem er vel fungerende.

Følgende kritiske eller vigtige områder omfattende drift og udvikling er outsourcet/videreoutsourcet:

- Medlemsbetjening (Forca A/S)
- Aktuarservice (Forca A/S)
- Fondsservice (Forca A/S)
- Økonomiservice (Forca A/S)
- Risikostyring (Forca A/S)
- IT-drift, -sikkerhed og -administration (Forca A/S)
- Ejendomsadministration (DEAS A/S)
- Opgaver relateret til den interne auditfunktion (EY)

Outsourcingsleverandørerne er alle hjemmehørende i Danmark.

Bestyrelsen modtager mindst én gang årligt en rapportering, hvori der følges op på kvalitet og kvantitet ift. de outsourcete ydelser.

Bestyrelsen underrettes desuden om enhver udvikling, som i væsentlig grad kan forringe leverandørens nuværende eller fremtidige evne til eller mulighed for at udføre de outsourcete aktiviteter betryggende og i overensstemmelse med aftalegrundlaget.

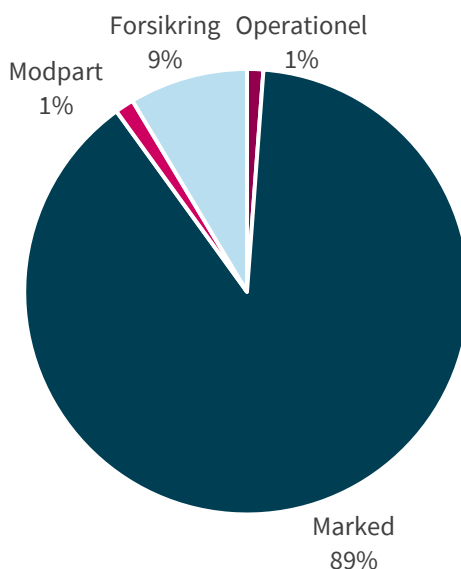
B.8 Øvrige information

Ledelsessystemet vurderes at være fyldestgørende i forhold til arten, omfanget og kompleksiteten af de risici, der er forbundet med pensionskassens virksomhed.

C. Risikoprofil

Pensionskassens overordnede risikoprofil i forhold til opgørelsen af solvenskapitalkravet (SCR) følger af figuren nedenfor.

Figur 8 – risikoprofil pr. 31. december 2021

Den samlede bruttorisiko til opgørelsen af solvenskapitalkravet (SCR) før anvendelse af tabsabsorberende buffer udgør 3.436 mio. kr.⁶ mod 2.626 mio. kr. i 2020. Den største risiko er markedsrisikoen, som udgør 89% af den samlede risiko.

Efter anvendelse af tabsabsorberende buffer på 2.818 mio. kr. udgør solvenskapitalkravet (SCR) 618 mio. kr. Nedenfor i punkt E.2 er der nærmere redegjort for standardkapitalkravet (SCR) og minimumskapitalkravet (MCR) i forhold til den tilgængelige basiskapital.

Pensionskassen regner som minimum månedligt følsomheder på SCR kapitalkrav og basiskapital. Pensionskassen er solid, og der skal ekstreme scenarier til, førend der opstår solvensmæssige problemer. I bilag II nedenfor er specifikt vist de seneste opgjorte følsomhedsberegninger, som pensionskassen kvartalsvist skal indberette til Finanstilsynet, jf. 'Lov om Finansiell Virksomhed (FIL) 126g' samt 'Bekendtgørelse om følsomhedsanalyser for gruppe 1-forsikringsselskaber'.

Til den årlige risikovurdering foretages yderligere beregninger af, hvorledes SCR kapitalkrav og basiskapital er påvirket af ændringer i UFR-rente, volatilitetsjustering (VA) samt diversifikationseffekter. Beregningerne understøtter, at pensionskassen er meget solid.

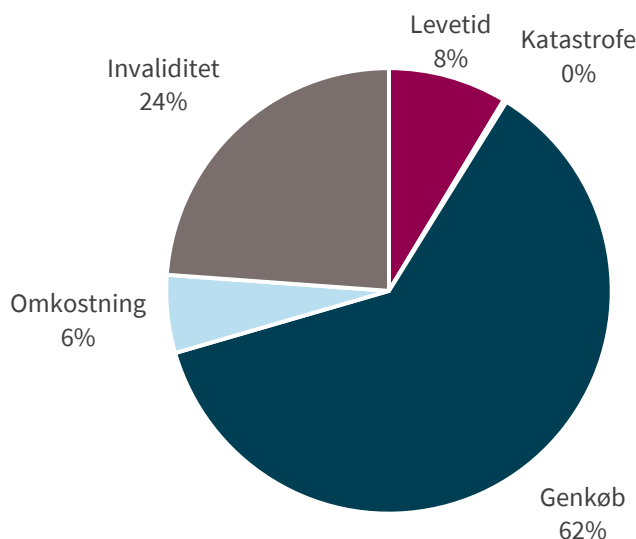
⁶ Risikoen i kroner er udspecificeret nedenfor på side 45 i 'QRT-skema 7 – Solvenskapitalkrav (SCR)'.

C.1 Forsikringsrisiko

Udgangspunktet for vurderingen af de forsikringsmæssige risici er pensionskassens anvendte finansielle risikomodel. Dels standardmodellen til opgørelse af kapitalkravet SCR, dels pensionskassens egen risikomodel hvor der fastsættes stress på forsikringsrisici i overensstemmelse med bestyrelsens valgte sikkerhedsniveauer.

De væsentligste forsikringsrisici er levetidsforbedringer, ændringer i antallet af førtidspensioneringer samt risikoen for at medlemmerne genkøber.

Figur 9 – Forsikringsrisikoprofil pr. 31. december 2021

SCR-risikoprofilen er vist brutto før tabsabsorbering. Så længe pensionskassen har tabsabsorberende buffer nok i form af bonuspotentialer, så vil nettorisikoen i forhold til SCR udgøre 0.

Pensionskassen udbetaler livsvarige pensioner, og er derfor eksponeret risikomæssigt mod, at medlemmerne lever længere end forventet. Risikoens andel af den samlede risiko er faldet fra 9% i 2020 til 8% ultimo 2021.

Pensionskassen er en solidarisk ordning med invaliditetsdækning uden krav om helbredsoplysninger ved optagelse. Pensionskassen er risikomæssigt eksponeret mod udviklingen i førtidspensioneringen af medlemmerne.

Genkøbssandsynlighed er en væsentlig parameter i fastsættelsen af medlemmernes bonuspotentialer. Bonuspotentialer kan benyttes til at absorbere tab, der kontributionsmæssigt vedrører medlemmerne. Hvis genkøbssandsynligheden er større end forudsat vil bonuspotentialerne falde. Når genkøbsrisikoen i pensionskassen er høj, så skyldes det, at bonuspotentialerne er høje. Risikoens andel af den samlede risiko udgør 62% ultimo 2021.

Pensionskassen følger udviklingen i levetid, jf. Finanstilsynets indførte levetidsregime, invaliditetsintensitet og genkøbsintensitet. Ved ændringer justerer pensionskassen sine forudsætninger og styrker hensættelserne med henblik på at sikre pensionerne.

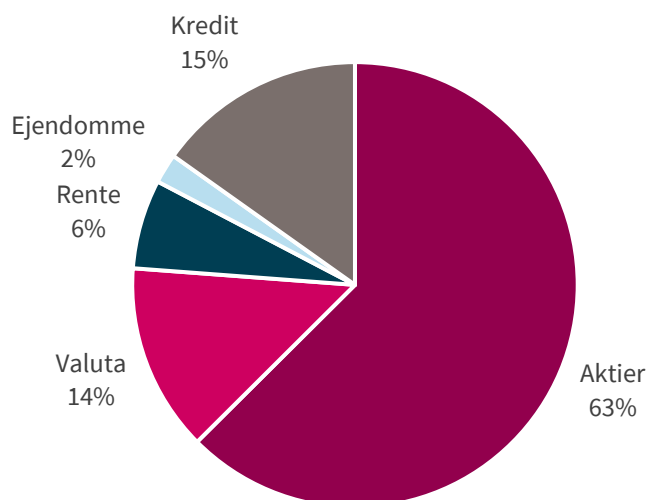
Pensionskassen analyserer årligt muligheden og behovet for at genforsikre dele af de forsikringsmæssige risici. Aktuelt er der ikke anvendt genforsikring i pensionskassen.

C.2 Markeds- og modpartsrisiko, herunder kreditrisiko

Udgangspunktet for vurderingen af de finansielle risici (markedsrisiko) er pensionskassens anvendte finansielle risikomodeller. Dels standardmodellen til opgørelse af kapitalkravet SCR, dels egen risikomodel hvor der fastsættes stress på markedsrisiko og modpartsrisiko i overensstemmelse med bestyrelsens valgte sikkerhedsniveauer.

Markedsrisiko er risikoen for, at markedsværdien af aktiver og passiver ændres som følge af ændringer i markedsforholdene.

Figur 10 – Markedsrisikoprofil pr. 31. december 2021

SCR-risikoprofilen er vist ved det værste rentescenarie, som er rentefald. Risikobilledet er i alt væsentlighed uændret i forhold til 2020.

Pensionskassen forvalter investeringerne i overensstemmelse med prudent person-princippet. Bestyrelsen fastsætter overordnede risikorammer for de forskellige aktivklasser, ligesom der er fastsat yderligere grænser på størrelsen fra enkelteksponeringer, renterisiko og valutarisiko.

For alle investeringer har pensionskassen opstillet en model til at vurdere den samlede kompleksitet i porteføljen. Der måles på investeringsmæssig og operationel kompleksitet. Pensionskassen har fastsat rammer for dels antallet af investeringstyper, dels den maksimale kompleksitet i porteføljen.

Pensionskassen udarbejder risikomæssige redegørelser for alle nye typer af investeringer med fokus på fastsættelse af risikostød og placering i SCR-model og intern risikomodel. Redegørelsen indgår som en del af investeringsbeslutninger.

Aktier

Pensionskassen anvender oftest passive aktiemandater (indeksbaserede) og søger løbende at optimere diversifikationen (risikospredning) i porteføljen. Der er bl.a. investeret i aktier med fokus på lav-risiko-selskaber.

Unoterede aktier har yderligere en risiko i forhold til prisfastsættelsen, da disse aktier ikke handles på et noteret og likvidt marked med opdaterede daglige kurser. Pensionskassen har veletablerede procedurer til værdiansættelse af unoterede investeringer i pensionskassen.

Pensionskassen har fokus på at nedbringe den direkte risiko mod aktier, samtidig med at forventningerne til det fremtidige afkast bevares på et uændret niveau.

Renterisiko

Pensionskassen afdækker renterisikoen med finansielle instrumenter og obligationer.

Pensionskassens strategi i forhold til reduktion af renterisiko er at afdække værdien af de garanterede pensioner (GY) opgjort på den af EIOPA offentliggjorte rentekurve til måling af forsikringsforpligtelser.

Konsekvensen ved renteafdækningen er, at en væsentlig del af renterisikoen mellem passiver og aktiver reduceres. Ud fra investeringsmæssige overvejelser er det dog ikke altid optimalt at etablere en fuldstændig renteafdækning, ligesom der ofte vil være mulighed for at foretage taktiske renteinvesteringer. Bestyrelsen sætter derfor en ramme for, hvor meget renterisiko pensionskassen kan påtage sig.

Valutakursrisiko

Pensionskassen investerer en væsentlig del af sin formue i udenlandske aktiver. Værdien af disse er afhængig af valutakurserne, som kan have store udsving.

Bestyrelsen har fastsat retningslinjer, for hvor stor en andel af formuen der skal være i danske kroner eller euro.

Bestyrelsen fastlægger derudover årligt rammer for pensionskassens afdækning af øvrige valutaer. Det sker typisk med valutaterminsforretninger.

Pensionskassen afdækker i udgangspunktet ikke risikoen for, at euroen falder i forhold til den danske krone. Eksposeringen mod euro er betydelig, men sker ud fra økonomiske og risikomæssige grunde.

Risiko på reale aktiver

Reale aktiver omfatter ejendomme, landbrug, skov, infrastruktur og indeksobligationer, hvor afkastet i større eller mindre grad følger udviklingen i inflationen. Aktiverne bidrager til at opnå et afkast, som på længere sigt afspejler inflationsniveauet og dermed medvirker til, at købekraften af pensionerne bliver delvist beskyttet over en årrække.

En del af disse investeringer har samme risiko som unoterede aktier i forhold til prisfastsættelsen, og pensionskassen har derfor også for disse investeringer fastsat veletablerede procedurer til værdiansættelsen.

Disse aktiver giver et relativt stabilt afkast, men der kan dog opstå udsving i forbindelse med større ændringer i den økonomiske vækst. Dette gælder specielt erhvervsjendomme, udenlandske ejendomme, landbrug og infrastruktur. Indeksobligationer vil desuden i en vis grad også være eksponerede mod renterisiko.

Kreditrisiko

Kreditrisiko omfatter tab som følge af f.eks. konkurs hos udstederne af eksempelvis obligationer, virksomhedskredit eller andre typer af udlån til f.eks. ejendomsprojekter. Desuden vil markedsværdien på obligationer være følsom over for ændringer i kreditværdigheden på udstederen.

Pensionskassen har på det seneste øget eksponeringen på kredit, særligt i forhold til andre typer af udlån end traditionelle obligationer. For investeringer i unoteret kredit gælder særlige procedurer i forhold til prisfastsættelsen.

Modpartsrisiko

Modpartsrisiko er risikoen for, at en modpart i en kontrakt ikke kan overholde sine forpligtigelser – typisk inden for derivataftaler, bankindeståender eller genforsikring.

Pensionskassen anvender dagligt sikkerhedsstillelse i forhold til derivatmellemværender med modparter. De mulige økonomiske konsekvenser er derfor begrænsede.

Indførelsen af EMIR-forordning betyder krav om central clearing for visse standardderivater. Der er skærpede krav til sikkerhedsstillelse, og modpartsrisikoen for disse derivattransaktioner vil blive minimeret yderligere.

For usikrede likvidindeståender er der fastsat maksimale eksponeringsgrænser på modparterne ud fra deres soliditet.

Koncentrationsrisiko

Koncentrationsrisiko er risikoeksponeringer med potentialet til at give så store tab, at den nuværende forretningsmodel ikke kan videreføres, eller at risikoprofilen ændres i en sådan grad, at den valgte strategi ikke længere kan følges.

Pensionskassen er ikke eksponeret mod koncentrationsrisici, der kan true forretningsmodellen eller den valgte investeringsstrategi. I politik og retningslinjer for investeringsområdet indgår der rammer for maksimale enkelteksponeringer inden for alle væsentlige aktivkategorier.

C.3 Kreditrisiko

Behandlet som en del af markedsrisiko under punkt C.2.

C.4 Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er risikoen for tab, som følge af at den aktuelle likviditetsbeholdning ikke er tilstrækkelig til at honorere de aktuelle betalingsforpligtelser.

Pensionskassens har en stabil pengestrømsprofil, der medfører, at man under normale omstændigheder kan styre likviditeten effektivt.

Pensionskassens investeringsprofil medfører dog under særlige omstændigheder en potentiel likviditetsrisiko. Der investeres relativt meget i illikvide aktiver og finansielle instrumenter. Førstnævnte reducerer likviditetsberedskabet og i forbindelse med sidstnævnte skal pensionskassen ofte stille kollateral af en vis kvalitet – dvs. likvider og statsobligationer – ved rentestigninger.

Likviditetsrisikoen er håndteret med et likviditetsberedskab. Pensionskassen skal altid have tilstrækkeligt med aktiver af høj kvalitet til at kunne imødekomme potentielle kollateralkrav som følge af en rentestigning af en vis størrelse.

Pensionskassen anvender volatilitetsjustering (VA) til rentekurven til opgørelse af hensættelserne. Et krav for anvendelsen er udarbejdelse af en likviditetsplan, der i betryggende grad viser en minimal likviditetsrisiko – også på lidt længere sigt.

C.5 Operationel risiko

Operationel risiko er risikoen for tab som følge af uhensigtsmæssige eller mangelfulde interne procedurer, menneskelige fejl og systemfejl eller som følge af eksterne begivenheder. Operationelle risici omfatter forretningsmæssige risici, juridiske risici og compliancerisici. Compliancerisiko er risikoen for, at pensionskassen ikke efterlever lovgivning, interne regler og branchestandarder.

Det overordnede mål er en minimering af de operationelle risici med fokus på potentielle afdækningsmuligheder. Pensionskassen er i et vist omfang nødt til at acceptere operationelle risici. Dels vil de aldrig helt kunne undgås, dels vil omkostninger til en maksimal sikring imod fejl være uforholdsmæssigt høje.

Pensionskassen fører et risikoregister over de væsentligste operationelle risici bedømt ud fra sandsynlighed og konsekvens. Ligeledes registrerer pensionskassen operationelle hændelser.

Den daglige styring af operationelle risici sker i de enkelte afdelinger. 'Risikostyring og Compliance' har ansvaret for overvågning af de samlede operationelle risici herunder risikoregister og hændelsesopsamling.

En væsentlig del af pensionskassens operationelle risici ligger som følge af outsourcing i Forca A/S. Pensionskassen sikrer, at disse risici som minimum behandles efter samme principper. Forca har eget risikoregister og hændelsesrapportering. Ligeledes har Forca etableret særskilt compliancefunktion.

Pensionskassen kvantificerer operationel risiko i risikomodellerne i det omfang, risikoen ikke i tilfredsstillende grad er dækket af retningslinjer, forretningsgange og kontroller. Kvantificeringen sker med udgangspunkt i de valgte sikkerhedsniveauer, og resultatet indgår i de beregnede kapitalkrav.

C.6 Øvrige væsentlige risici

Outsourcing

Pensionskassen anvender i høj grad outsourcing til at opnå stordriftsfordele og effektiviseringer. Det giver anledning til særlige risici, som stiller krav til aftalegrundlag, rapportering, kontrol og opfølgning.

Pensionskassen afdækker outsourcingrisiko med effektive samarbejdsaftaler, hvor niveauet for service, leverancer og rapportering er tydeligt fastlagt. Kontrol og opfølgning sikrer, at opgaverne bliver løst i overensstemmelse med de indgåede aftaler. Dette er fastlagt i forretningsgange og rutinebeskrivelser.

Pensionskassen afsætter i risikomodellerne kapital til operationelle risici, herunder risiko i forbindelse med outsourcing.

I forhold til Forca og DEAS modtager pensionskassen en 3402-erkæring fra de respektive selskabers revision. Erklæringen er grundlæggende bygget op omkring to temaer.

- En beskrivelse af system-, data- og driftssikkerhed for applikationer og underliggende infrastruktur
- En beskrivelse af de manuelle og automatiske forretningskontroller vedrørende administrationsydelse

Specifikt for Forca konkluderede Deloitte for 2021, at

- Forcas beskrivelse af medlemsadministrative ydelser for PKA er dækkende
- Kontroller, som knytter sig til de kontrolmål, der er anført i beskrivelsen, har været hensigtsmæssigt designet
- De testede kontroller har fungeret effektivt og Forcas generelle it-kontroller har fungeret betryggende
- Der er ikke i 2021 observeret væsentlige svagheder

Klimarisiko

Klimarisici, både fysiske og transitionsrisici, er reelle og materialiserer sig i disse år på tværs af aktivklasser. Det gælder blandt andet risikoen for at aktiver taber værdi pga. omstilling af energimarkeder, regulatoriske beslutninger fx om CO₂-afgift, samt den risiko et mere voldsomt vejr udgør for nogle aktiver. For investorer fremhæves også risikoen for 'strandende aktiver', dvs. aktiver der før udløbet af deres levetid ikke længere kan levere et (tilstrækkeligt) afkast som følge af overgangen til en klimaneutral økonomi.

Ledelse

Ved stillingtagen til store enkeltinvesteringer, der kræver bestyrelsesindstilling, orienteres bestyrelsen om relevante ESG-risici, herunder klimarisici. Klimarisici er adresseret i pensionskassens centrale styringsdokumenter som beskrevet herunder.

Investeringsstrategien adresserer integration af ESG-hensyn, herunder klimarisici og klimaindviikninger, i hver aktivklasse.

Politik for ansvarlige investeringer beskriver de klimarisici, som er materielle for pensionskassens investeringer, samt hvordan de håndteres i due diligence-processen, den løbende overvågning og ved evt. frasalg. Dette er nærmere beskrevet nedenfor i afsnittet om risikostyring.

Politik og retningslinjer for investeringsområdet beskriver retningslinjerne for ansvarlige investeringer, som blandt andet sendes til eksterne forvaltere. Konkret om klimarisiko fremgår følgende af Politik og retningslinjer på investeringsområdet:

- Nultolerance for selskaber involveret i kulmine- og oliesandinvesteringer, medmindre selskabet er omstillingsparat
- Maksimum for forsyningsselskabers indtjening fra kul på 20 %, medmindre selskabet er omstillingsparat
- ESG tilt på 15 % over benchmark for børsnoterede aktier
- Overholdelse af konventioner, herunder PKA's opbakning til Paris-aftalen
- Krav til nye investeringer for at imødegå klimaforandringer, herunder:
 - For nye investeringer i ejendomme og den eksisterende boligmasse skal forhold ud over de lovgivningsmæssige krav tænkes ind i projekterne. Det gælder bl.a. fysiske risici som følge af klimaforandringer
 - Der investeres ikke i en række selskaber grundet klimamæssige og finansielle overvejelser

Politik for aktivt ejerskab udstikker rammerne for dialog og eksklusioner med selskaber, der betragtes som et vigtigt redskab i håndteringen og styringen af klimarisici.

Risikostyring

Identifikation af klimarisici indgår i PKA's due diligence på linje med andre risici i overensstemmelse med Task Force on Climate-related Financial Disclosures' (TCFD) anbefaling om at integrere klimarelaterede risici i risikostyringen. ESG-kontoret inddrages i tilfælde af ESG-risici, herunder klimarelaterede, eller ved tvivlsspørgsmål ved den konkrete investering.

Fysiske risici kan særligt påvirke aktiver som ejendomme og infrastruktur, der ofte er illikvide, og hvor håndteringen og styringen af risici derfor gerne skal tænkes ind inden investeringen foretages. For denne type aktiver adresseres klimarisici derfor i due diligence-processen ved fx at vurdere modstandsdygtighed overfor mere ekstremt vejr, vandstigninger, tørke og andre fysiske klimarisici.

Investeringerne screenes med regelmæssige intervaller for indikatorer, som kendetegner selskaber udsat for høj transitions-klimarisiko. Det omfatter blandt andet eksponering til kul og oliesand samt selskabers CO₂-udledning. PKA's nultolerancer og tærskler, beskrevet under Ledelse, supplerer det aktive ejerskab, som udføres af EOS at Federated Hermes på vegne af PKA. Det er her væsentligt at understrege, at PKA overvåger transitionsrisici, hvad enten der er tale om selskaber med eksempelvis høj eller lav CO₂ udledning, da det ud fra et risikoperspektiv kan være plausibelt, at transitionsrisici kan opstå mange forskellige steder.

Siden 2015 har PKA gennem kul-, olie og gas- og transportsektorinitiativer sat fokus på nogle af de sektorer, der udleder mest, og dermed er mest eksponeret overfor transitionsrisici. Initiativerne har bestået af en kortlægning af børsnoterede selskaber og efterfølgende dialog om deres omstillingsparathed. Blandt andet på baggrund af disse initiativer har PKA foretaget over 200 klimarelaterede eksklusioner af selskaber, der ikke vurderedes omstillingsparate. Eksklusion er et værktøj, som finder anvendelse, når dialog med selskabet møder modstand, og der ikke ses fremskridt i selskabets omstillingsparathed.

Nøgletal og mål

Pensionskassen foretager løbende måling og analyse af CO₂-udledningerne fra porteføljen. Det følger både af TCFD-rapporteringen og tilslutningen til initiativerne IIGCC's Net Zero Asset Owner Commitment og det FN-støttede Net Zero Asset Owner Alliance. I den forbindelse sættes en række delmål og rapporteres årligt om fremskridt.

PKA har som sit første mål besluttet, at porteføljens CO₂-aftryk skal nedbringes med 29 % i 2025 sammenlignet med 2019. Da metode og data for nogle aktivklasser endnu er mangelfulde, måler og rapporterer PKA på CO₂-nøgletal for foreløbig tre aktivklasser: 1) børsnoterede aktier, 2) ejendomme og 3) virksomhedsobligationer.

Det forventes, at øvrige aktivklasser, som unoterede aktier, infrastruktur og statsobligationer, vil blive indfaset i takt med metodeudvikling.

Allerede fra og med årsrapporten 2021 vil pensionskassen inkludere en række ESG-nøgletal, herunder investeringernes CO₂-udledning og -aftryk. Det følger af en branchestandard for pensions- og forsikringsbranchen, udviklet efter disses deltagelse i regeringens finansielle klimapartnerskab. Regeringens 13 klimapartnerskaber har hver bidraget med forslag til, hvad erhvervslivet kan gøre for at opfylde målsætningen om at nedbringe dansk CO₂-udledning med 70 % i 2030.

Gearing

PKA foretager gearing via låntagning (REPO) og derivater for at sikre fuld udnyttelse af risikobudgettet og dermed tilstrækkeligt afkast til at kunne købekraftsikre de omregnede pensioner givet de aktuelle afkastforventninger. Gearingen indebærer samtidig en øget risiko for tab, som indregnes i PKA's risikomodel. Omfanget af gearing styres via bestyrelsesfastsatte rammer for gearingsfaktoren, som opgøres som forholdet mellem investeringsrisikoen for alle aktiver med derivater og investeringsrisikoen for alle aktiver uden derivater. Gearingen indebærer også en øget likviditetsrisiko. Den daglige likviditetsstyring sikrer som nævnt ovenfor tilstrækkeligt likviditetsberedskab, således at der til enhver tid er kontanter og likvide aktiver til sikkerhedsstillelse og betalinger for derivater.

Cyberisiko

Cyberisiko udgør en væsentlig operationel risiko, som pensionskassen igennem det seneste år har haft stigende fokus på. Pensionskassen har en cyberisiko forbundet med medarbejders – både i pensionskassen og i PKA A/S - anvendelse af It-infrastrukturen som Forca stiller til rådighed. Alt arbejde forbundet med It-drift, sikkerhed og administration er videreoutsourcet til Forca, der gennemfører en lang række faste sikkerhedsopgaver i et skemalagt årshjul, ligesom der på daglig basis sker bl.a. overvågning af internt netværk, overvågning af internettrafik fra Firewalls, scanning af al internet trafik og alle mails samt kontrol af alle driftsafviklinger.

Pensionskassen har fastlagt sin risikoappetit på IT-sikkerhedsområdet og afdækker cyberrisikoen ved at stille krav til Forca baseret på en risikovurdering samt en sårbarheds- og konsekvensanalyse.

Forca har etableret en række sikkerhedsværn, der beskytter pensionskassen mod cybertrusler, herunder overvågning af netværk for at forhindre hackere, udvidet fysisk sikkerhed så kun godkendte pc'er har adgang i fysiske netværksporte samt rettighedsstyring.

Bestyrelsen har fastsat grænser for genetableringsfristerne på kritiske systemer, ligesom der er etableret en beredskabsplan.

Dataetik

Der er vedtaget politik og retningslinjer for dataetik, ligesom er der vedtaget dataetiske retningslinjer og principper, som findes på [pka.dk/dataetik](https://www.pka.dk/dataetik). Pensionskassens og PKA A/S' arbejde med dataetik har taget afsæt i Forsikring & Pensions dataetiske retningslinjer – kendt som 'Cool eller Creepy'. Politikken beskriver, hvilken dataetisk position pensionskassen og PKA A/S ønsker at indtage. Der er udpeget en dataetisk koordinator i PKA A/S, der følger udviklingen på området. I politikken beskrives også de retningslinjer, medarbejderne skal arbejde efter for at sikre overholdelse af de dataetiske principper.

På <https://www.pka.dk/dataetik> er i øvrigt beskrevet, hvordan der er arbejdet med dataetik.

C.7 Øvrig information

Intet yderligere

D. Værdiansættelsesprincipper til solvensformål

Pensionskassen anvender samme værdiansættelsesprincipper til solvensformål, som man anvender til regnskabsopgørelsen. Udgangspunktet for værdiansættelserne er at indregne til dagsværdi.

Aktiver indregnes, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilfalde pensionskassen, og aktivets værdi kan måles pålideligt. Forpligtelser indregnes, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå virksomheden, og forpligtelsen kan måles pålideligt.

Pensionskassens løbende værdiansættelse sker i regi af værdiansættelseskomitéen med Finansdirektøren som formand. Der er sikret passende funktionsadskillelse til disponerende afdelinger, og der afholdes som minimum kvartalsvise møder. Fokus i komitéen gælder særligt unoterede investeringsaktiver.

Generelt om regnskabsmæssige skøn og usikkerhed ved måling

Opgørelsen af den regnskabsmæssige værdi af visse aktiver og forpligtelser opgøres på baggrund af metoder med antagelser, der medfører brug af regnskabsmæssige skøn. Disse skøn foretages af ledelsen i overensstemmelse med regnskabspraksis og på baggrund af historiske erfaringer samt forudsætninger, som ledelsen anser som forsvarlige og realistiske.

Som følge af skønnes natur kan de anvendte forudsætninger vise sig at være ufuldstændige, ligesom uventede fremtidige begivenheder eller omstændigheder kan opstå. Herunder vil andre kunne komme frem til andre skøn.

De områder, der især er forbundet med skøn, er måling af dagsværdi af unoterede finansielle investeringsaktiver samt forpligtelser vedrørende pensionsmæssige hensættelser.

D.1 Værdiansættelse af aktiver

Investerings ejendomme

Investerings ejendomme måles til dagsværdi på balancedagen ved anvendelse af DCF-metoden subsidiært førsteårsafkast-metoden for boligejendomme i ensartet stabil drift. I målingen tages hensyn til de aktuelle rente- og markedsforhold samt ejendommens beliggenhed, alder og vedligeholdelsesstand, herunder forventede fremtidige vedligeholdelsesomkostninger. Forrentningskravet er fastsat ud fra en forventning om at ejendommene vil kunne afhændes med salgsbestrebelse i en rimelig tidsperiode.

Byggerier måles til kostpris i byggeperioden. Mindre ejendomme måles og indregnes til den seneste offentlige konstantvurdering.

Infrastruktur

Infrastruktur måles til dagsværdi på balancedagen ved anvendelse af DCF-metoden. I målingen tages hensyn til aktuelle rente-, drifts- og markedsforhold som f.eks. forventningerne til de fremtidige elpriser eller specifikt for vindmøller de fremtidige vindforhold.

Projekter måles til kostpris i konstruktionsfasen.

Kapitalandele

Børsnoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen.

Unoterede kapitalandele måles til dagsværdi baseret på en individuel vurdering af virksomhederne, med henblik på at fastsætte den pris, som kapitalandelene skønnes at kunne handles til. Målingen er baseret på de nøgletal og værdiansættelsesmetoder, der normalt anvendes i forbindelse med måling af virksomheder.

Investeringsforeningsandele

Investeringsforeningsandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen. Investeringforeningsandele måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen, eller anden tilsvarende kurs.

Obligationer

Fastforrentede, konvertible og indeksobligationer med tillæg af indeksreguleringer måles til dagsværdi baseret på børsnoterede lukkekurser på balancedagen. Dagsværdien af udtrukne obligationer baseres på obligationernes nutidsværdi, der tilnærmelsesvis udgør obligationernes nominelle værdi.

Pantesikrede udlån

Pantebreve måles til en beregnet dagsværdi baseret på fordringens effektive rente.

Andre udlån

Ansvarlig indskudskapital og unoteret kredit indregnes til en beregnet dagsværdi baseret på oplysninger om virksomhedernes soliditet. Der hensættes til imødegåelse af tab, såfremt oplysningerne tilsiger dette.

Repo/reverse

Værdipapirer, der er solgt som led i salgs- og tilbagekøbsforretninger, beholdes i balancen under den respektive hovedpost f.eks. "obligationer" som forrentes og kursreguleres. Det modtagne beløb indregnes og forrentes som gæld til modparten. Værdipapirer erhvervet som led i købs- og tilbagesalgsforretninger optages som tilgodehavender hos modparten.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter, anvendt til renterisikoafdækning og andre formål, måles til dagsværdi.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder måles til indre værdi (equity-metoden). Efter denne metode bliver de tilknyttede virksomheders driftsresultater indregnet i pensionskassens resultatopgørelse. Virksomhedernes indre værdi fremkommer ved anvendelse af målingsmetoder, der er identiske med de metoder, der er anvendt i pensionskassen.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes med pensionskassens ejerandel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi ifølge senest kendte regnskab. Virksomhedernes indre værdi fremkommer ved anvendelse af målingsmetoder, der er identiske med de metoder, der er anvendt i pensionskassen.

Som associerede virksomheder betragtes virksomheder, som ikke er tilknyttede virksomheder, men hvori koncernens virksomheder har andele på mere end 20 % af stemmerettighederne, og hvor der udøves betydelig indflydelse på virksomhedernes ledelse gennem repræsentation i virksomhedernes bestyrelser.

Associerede virksomheder med negativ indre værdi måles til nul. Eventuelt tilgodehavender hos disse nedskrives med moderselskabets andel af den negative indre værdi, i det omfang det vurderes uerholdeligt. Såfremt den negative indre værdi overstiger tilgodehavendet, indregnes det resterende beløb under hensatte forpligtelser, i det omfang modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække den pågældende virksomheds forpligtelser.

De underliggende aktiver og passiver i tilknyttede og associerede virksomheder er baseret på måling til dagsværdier.

Øvrige poster i aktiverne

Tilgodehavender optages til pålydende værdi med fradrag af nedskrivning for forventede tab.

D.2 Værdiansættelse af hensættelser

Hensættelser til pensionsaftaler og investeringskontrakter måles af pensionskassens ansvarshavende aktuar.

Pensionshensættelserne består af elementerne Garanterede ydelser, Individuel bonuspotentiale, Kollektiv bonuspotentiale og Risikomargen.

Pensionshensættelsers element Garanterede ydelser måles ved, for hver forsikring, at opgøre markedsværdien af de forventede garanterede betalingsstrømme.

Markedsværdien beregnes ved at diskontere de enkelte betalinger med en rente opgjort af den europæiske tilsynsmyndighed EIOPA reduceret med pensionsafkastskat. Garanterede ydelser indeholder et skønnet beløb til dækning af fremtidige forsikringsydelser, som stammer fra forsikringsbegivenheder indtruffet i regnskabsåret, men som endnu ikke var anmeldt på balancedagen.

Pensionskassen anvender EIOPA diskonteringsrentekurve med Volatilitetsjustering (VA-tillæg).

Individuelt bonuspotentiale indeholder værdien af forpligtelser til at yde bonus på baggrund af den enkelte bonusberettigede forsikrings depot.

Kollektivt bonuspotentiale omfatter medlemmernes andel af de realiserede resultater for bonusberettigede pensionsordninger. Beløbet er hensat kollektivt, og dermed endnu ikke tilskrevet det enkelte medlem.

Risikomargen indeholder det beløb, som selskabet forventeligt vil skulle betale en anden forsikringsvirksomhed for, at denne vil overtage risikoen for at afvikle bestanden. Risikomargen indhentes så vidt muligt af forsikringernes individuelle eller kollektive bonuspotentiale – eller subsidiært basiskapitalen.

Forudsætningerne om bedste skøn for dødelighed er baseret på Finanstilsynets benchmark for dødelighed, der tilpasses pensionskassens specifikke forhold vedrørende forsikringsbestandens observerede dødelighed. I tillæg her til indregnes Finanstilsynets benchmark for forventede levetidsforbedringer. Benchmark opdateres årligt, og pensionskassen gennemfører årligt en analyse af eventuelle afvigelser fra benchmark for den aktuelle dødelighed.

Forudsætningerne om bedste skøn for invaliditet er baseret på den observerede invaliditet i de senere år.

Forudsætninger for medlemsadfærd i forhold til genkøb og fripolice indregnes.

Diskonteringsrentekurven og forudsætningerne om dødelighed er de forudsætninger, der har størst effekt på målingen af hensættelserne. Diskonteringsrentekurven regnes og offentliggøres af EIOPA. Forudsætningerne om dødelighed fastlægges ud fra levetidsanalyser i henhold til Finanstilsynets krav.

Fortjenstmargen angiver nutidsværdien af pensionskassens endnu ikke indtjente fortjeneste på forsikringerne, som forventes indregnet i resultatopgørelsen med tiden. Fortjenstmargen udskilles af pensionshensættelserne.

D.3 Øvrige poster i passiverne

Gæld måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

D.4 Alternativ metode til værdiansættelse.

Unoterede aktiver – generel uddybning, jf. henstilling fra Forsikring og Pension

Pensionskassen følger henstilling fra Forsikring og Pension om offentliggørelse af yderligere information om værdiansættelse af unoterede aktiver i rapport om finansiel situation (SFCR). Retningslinjerne følger nedenfor.

1) Retningslinjer for, hvor hyppigt unoterede aktiver værdiansættes

Kvartalsvis værdiansættelse tager udgangspunkt i seneste rapportering fra forvaltere og eksterne managere samt opdatering af markedsinput og parameterantagelser i værdiansættelsesmodeller. For at sikre en månedlig værdiansættelse opdateres værdiansættelsen på baggrund af udviklingen i relevante observerbare markedsinput for eksternt rapporterede værdier og/eller opdatering af markedsinput i værdiansættelsesmodeller. Dertil kommer evt. ekstraordinære reguleringer inden for måneden i tilfælde af særlige selskabsspecifikke hændelser eller særlig store markedsbevægelser.

2) Retningslinjer for væsentlighed og proportionalitet

Ekstraordinære værdireguleringer – inden for måneden – kan ske i tilfælde af investeringspecifikke hændelser med signifikant effekt på værdiansættelsen og/eller i tilfælde af overskridelse af tærskelværdier for ændringer i relevante markedsparametre, som kan forventes at have indvirkning på værdiansættelsen af unoterede aktiver. Der er for de enkelte aktivklasser fastsat tærskelværdier for, hvornår markedsbevægelser giver anledning til genbesøg af værdiansættelsen. Hvis et aktiv vurderes at være påvirket af udviklingen i de relevante observerbare markedsinput, indstilles en ekstraordinær værdiregulering til Værdiansættelseskomitéen.

3) Retningslinjer for sikring af, at principper og metoder er konsistente

For de aktiver, hvor niveau 3 i værdiansættelseshierarkiet anvendes, er der skærpede krav til de interne kontroller. Her gennemføres en intern regelmæssig og uafhængig kontrol af de anvendte oplysninger, data og antagelser, resultaterne og værdiansættelsesmetodens egnethed til værdiansættelse af disse aktiver. Dette rapporteres til værdiansættelseskomitéen, som løbende godkender værdiansættelser. Endelig rapporteres en gang årligt til revisionsudvalget om værdiansættelser samt principperne og processerne bag.

4) Retningslinjer for efterprøvning af værdiansættelsesmetoder

For visse værdiansættelser sker den eksterne rapportering på baggrund af data, som er op til 3 måneder gamle. For at inddrage den seneste markedsudvikling i værdiansættelsen foretages der fremskrivning med relevante markedsdata. Som efterprøvning af om fremskrivningsmetoderne er retvisende, sammenholdes de rapporterede værdier med de estimerede værdier, når de rapporterede værdier kendes. Derudover sker der også løbende realiseringer i porteføljerne, hvor værdiansættelsen kan sammenholdes med salgsprisen og dermed give et indblik i, hvorvidt den løbende værdiansættelse har været retvisende.

D.5 Øvrige information

Intet yderligere.

E. Kapitalforvaltning

E.1 Kapitalgrundlag

Pensionskassen udarbejder årligt en kapitalplan. Kapitalplanen opstiller et budget for udviklingen af SCR i den forretningsmæssige planlægningsperiode. Pensionskassen fremskriver alle væsentlige balanceposter samt SCR-kapitalkrav

Kapitalplanen skal på baggrund af pensionskassens forretningsmodel, strategi og risikoappetit tage stilling til det fremtidige kapitalbehov og pensionskassens fortsatte drift i henhold hertil.

Pensionskassens strategiske planlægningsperiode er fastsat til 3 år. Forretningsmodellen forventes i al væsentlighed uændret inden for perioden, hvorfor det antages, at pensionskassens kapitalbehov vil være stabilt med en robust overdækning i forhold til SCR-kapitalkravet på niveau med det aktuelle, jf. punkt E.2.

Pensionskassens kapital består udelukkende af tier 1 kapital, og består af egenkapital samt overskudskapital. Der er ingen begrænsninger i forhold til, i hvilket omfang disse kapitalposter kan dække henholdsvis solvenskapitalkravet SCR og minimumskapitalkravet MCR.

Opgørelsen over pensionskassens kapitalgrundlag fremgår af QRT-skemaerne 4,5 og 7 nedenfor i bilag I.

E.2 Solvenskapitalkrav (SCR) og minimumskapitalkrav (MCR)

Pensionskassen regner kapitalkravet efter standardmodellen for SCR.

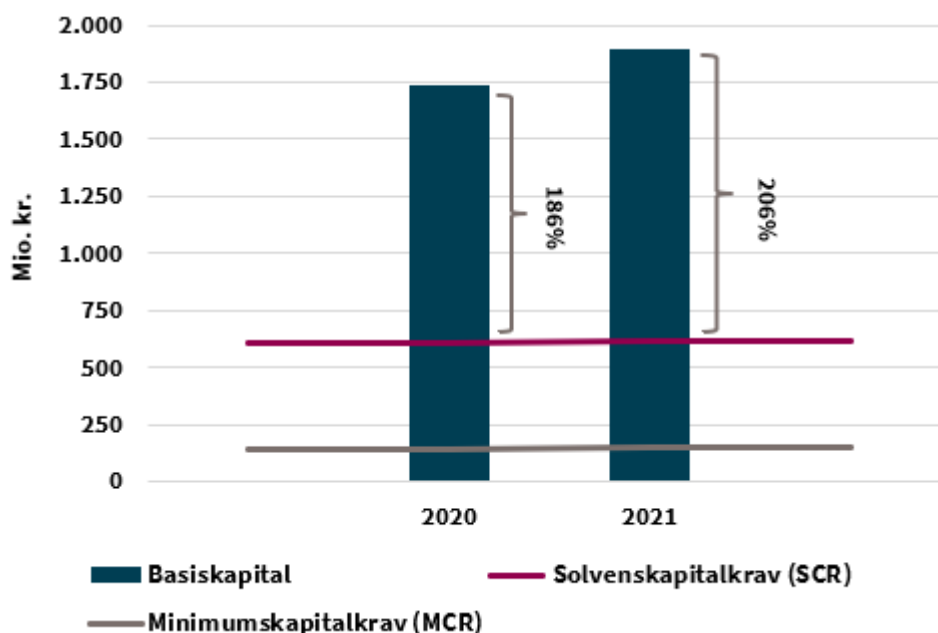
Bortset fra for de betydeligste modparter (typisk 3-4 største), så regnes risikoreducerende effekt til modpartsmodul konservativt som bruttorisiko, jf. Solvens II forordningens artikel 111.

Beregning af risikojusteret værdi af pant/kollateral regnes konservativt som Markedsværdi, Pant – Solvensbehov, pant i forhold til kredit-, valuta- og aktierisiko, jf. Solvens II forordningens artikel 112.

For udvalgte aktiefonde følges Solvens II princippet om ”Indhold over form”, således at hvis deres investeringsmandat altovervejende dækker type 2 aktier, beregnes deres kapitalkrav ud fra dette. Alternativt finder princippet om maksimal risiko anvendelse. Der foretages dog under alle omstændigheder en valutagennemlysning. Den samlede risikomæssige effekt af ovennævnte er minimal.

Ultimo 2021 udgør solvenskapitalkravet SCR 618 mio. kr. mod 607 mio. kr. i 2020.

Figur 11 – Kapital, SCR og MCR

Pensionskassen er robust med en overdækning af kapital i forhold til solvenskapitalkravet SCR på 206%. I forhold til minimumskapitalkravet MCR er overdækningen 1124%.

SCR er nedbrudt på de underliggende risikomoduller nedenfor i Bilag I, jf. QRT-skema 7.

E.3 Løbetidsbaseret aktierisikostød i SCR-beregning

Anvendes ikke i pensionskassen.

E.4 Forskel mellem standardmodel og intern model

Pensionskassen anvender ikke intern eller partiel intern model til opgørelsen af SCR.

E.5 Manglende overholdelse af solvenskapitalkravene – MCR og SCR

Pensionskassen har en solid overdækning i forhold til kapitalkravene, jf. punkt E.2. Dette understøttes yderligere af de løbende følsomhedsberegninger, som pensionskassen foretager i forhold til SCR-kapitalkravet.

I bilag II nedenfor er specifikt vist de seneste opgjorte følsomhedsberegninger, som pensionskassen kvartalsvist skal indberette til Finanstilsynet, jf. 'Lov om Finansiell Virksomhed (FIL) 126g' samt 'Bekendtgørelse om følsomhedsanalyser for gruppe 1-forsikringselskaber'.

E.6 Øvrig information

Intet yderligere

QRT-skema 2 – Bidrag, pensionsydelser og forsikringsmæssige omkostninger pr. 31.12.2021

S.05.01.02 Premiums, claims and expenses by line of business	Line of Business for: non-life insurance and reinsurance obligations (direct business and accepted proportional reinsurance)				Total
	Medical expense insurance	Income protection insurance	General liability insurance	Legal expenses insurance	
Premiums earned					
Gross - Direct Business					
Gross - Proportional reinsurance accepted					
Reinsurers' share					
Net					
Claims incurred					
Gross - Direct Business					
Gross - Proportional reinsurance accepted					
Reinsurers' share					
Net					
Total expenses					
	Line of Business for: life insurance obligations				Total
	Health insurance	Insurance with profit participation	Index-linked and unit-linked insurance	Other life insurance	
Premiums written					
Gross		203.943.311			203.943.311
Reinsurers' share		0			0
Net		203.943.311			203.943.311
Claims incurred					
Gross		522.340.197			522.340.197
Reinsurers' share		0			0
Net		522.340.197			522.340.197
Expenses incurred		3.250.696			3.250.696
Other expenses					0
Total expenses					3.250.696

QRT-skema 3 – Hensættelser pr. 31.12.2021

S.12.01.02

Life and Health SLT Technical Provisions

Best Estimate

Gross Best Estimate

Total Recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re after the adjustment for expected losses due to counterparty default

Best estimate minus recoverables from reinsurance/SPV and Finite Re - total

Risk Margin

Amount of the transitional on Technical Provisions

Technical Provisions calculated as a whole

Best estimate

Risk margin

Technical provisions - total

Insurance with profit participation	Index-linked and unit-linked insurance			Other life insurance		Total (Life other than health insurance, incl. Unit-Linked)
	Contracts without options and guarantees	Contracts with options or guarantees		Contracts without options and guarantees	Contracts with options or guarantees	
9.655.563.677						9.655.563.677
0						0
9.655.563.677						9.655.563.677
70.957.256						70.957.256
9.726.520.933						9.726.520.933

QRT-skema 4 – Kapitalgrundlag og -krav pr. 31.12.2021

S.23.01.01

Own funds

Basic own funds before deduction for participations in other financial sector as foreseen in article 68 of Delegated Regulation 2015/35

Ordinary share capital (gross of own shares)
 Share premium account related to ordinary share capital
 Initial funds, members' contributions or the equivalent basic own - fund item for mutual and mutual-type undertakings
 Subordinated mutual member accounts
 Surplus funds
 Preference shares
 Share premium account related to preference shares
 Reconciliation reserve
 Subordinated liabilities
 An amount equal to the value of net deferred tax assets

Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
0	0		0	
0	0		0	
0	0		0	
0		0	0	0
481.745.881	481.745.881			
0		0	0	0
0		0	0	0
1.410.379.830	1.410.379.830			
0		0	0	0
0				0
1.892.125.711	1.892.125.711	0	0	0
0	0	0	0	0

Total basic own funds after deductions

Ancillary own funds

Available and eligible own funds

Total available own funds to meet the SCR
 Total available own funds to meet the MCR
 Total eligible own funds to meet the SCR
 Total eligible own funds to meet the MCR
SCR
MCR
Ratio of Eligible own funds to SCR
Ratio of Eligible own funds to MCR

Excess of assets over liabilities

Foreseeable dividends, distributions and charges

Other basic own fund items

Adjustment for restricted own fund items in **Reconciliation reserve**

Total Expected profits included in future premiums (EPIFP)

Total	Tier 1 - unrestricted	Tier 1 - restricted	Tier 2	Tier 3
1.892.125.711	1.892.125.711	0	0	0
1.892.125.711	1.892.125.711	0	0	
1.892.125.711	1.892.125.711	0	0	0
1.892.125.711	1.892.125.711	0	0	
618.158.457				
154.539.614				
3,1				
12,2				

1.892.125.711
0
481.745.881
0
1.410.379.830
0

QRT-skema 5 – Minimumskapitalkrav (MCR) pr. 31.12.2021

S.28.02.01

Minimum Capital Requirement - Both life and non-life insurance activity

Linear formula component for non-life insurance and reinsurance obligations

Income protection insurance and proportional reinsurance

Life activities

MCR_(NL,L) Result

--

Life activities

MCR_(L,L) Result

427.281

Linear formula component for life insurance and reinsurance obligations

Obligations with profit participation - guaranteed benefits

Obligations with profit participation - future discretionary benefits

Index-linked and unit-linked obligations

Other life (re)insurance and health (re)insurance obligations

Total capital at risk for all life (re)insurance obligations

Life activities

Net (of reinsurance/SPV) best estimate and
TP calculated as a whole provisions

Net (of reinsurance) written
premiums in the last 12 months

--	--

Life activities

Net (of reinsurance/SPV) best estimate and
TP calculated as a whole provisions

Net (of reinsurance/SPV) total
capital at risk

5.598.263.469	
4.128.257.464	
	11.372.743.817

Overall MCR calculation

Linear MCR

SCR

MCR cap

MCR floor

Combined MCR

Absolute floor of the MCR

427.281
618.158.457
278.171.306
154.539.614
154.539.614
27.519.120

MCR

154.539.614

QRT-skema 6 – Effekt af 'long term guarantees' og overgangsregler pr. 31.12.2021

S.22.01.21

Impact of long term guarantees and transitional measures

	Amount with LTG measures and transitionals	Impact of transitional on technical provisions	Impact of transitional on interest rate	Impact of volatility adjustment set to zero	Impact of matching adjustment set to zero
Technical provisions	9.726.520.933	0	0	0	0
Basic own funds	1.892.125.711	0	0	0	0
Eligible own funds to meet SCR	1.892.125.711	0	0	0	0
SCR	618.158.457	0	0	31.302.186	0
Eligible own funds to meet MCR	1.892.125.711	0	0	0	0
Minimum Capital Requirement	154.539.614	0	0	7.825.547	0

QRT-skema 7 – Solvenskapitalkrav (SCR) pr. 31.12.2021

S.25.01.21

Solvency Capital Requirement - for undertakings on Standard Formula

Market risk

Counterparty default risk

Life underwriting risk

Health underwriting risk

Non-life underwriting risk

Diversification

Intangible asset risk

Basic Solvency Capital Requirement

Gross solvency capital requirement	USP	Simplifications
3.285.321.222	0	0
50.667.227	0	0
317.907.929	None	0
0	None	0
0	None	0
-261.188.639	0	0
0	0	0
3.392.707.739	0	0

Calculation of Solvency Capital Requirement

Operational risk

Loss-absorbing capacity of technical provisions

Loss-absorbing capacity of deferred taxes

Capital requirement for business operated in accordance with Art. 4 of Directive 2003/41/EC

Solvency capital requirement excluding capital add-on

Capital add-on already set

Solvency capital requirement

Other information on SCR

Capital requirement for duration-based equity risk sub-module

Total amount of Notional Solvency Capital Requirement for remaining part

Total amount of Notional Solvency Capital Requirements for ring fenced funds

Total amount of Notional Solvency Capital Requirement for matching adjustment portfolios

Diversification effects due to RFF nSCR aggregation for article 304

43.769.344
-2.818.318.625
0
0
618.158.457
0
618.158.457

0
0
0
0
0

Bilag II – Følsomhedsberegninger, jf. FIL §126g pr. 31. december 2021

Følsomhedsanalyse										
			SCR 125 pct.		SCR 100 pct.		MCR 125 pct.		MCR 100 pct.	
			Stress	Solvens -dækning	Stress	Solvens -dækning	Stress	Solvens -dækning	Stress	Solvens -dækning
1	Renterisici		-200	134%	-200	134%	-200	537%	-200	537%
2	Aktierisici		78%	125%	83%	100%	95%	125%	96%	100%
3	Ejendomsrisici		100%	294%	100%	294%	100%	1178%	100%	1178%
4	Kreditspændrisici	Danske stats- obligationer mv.	100%	261%	100%	261%	100%	1042%	100%	1042%
		Øvrige statsobligationer mv.	84%	125%	95%	100%	100%	364%	100%	364%
		Øvrige obligationer	100%	243%	100%	243%	100%	970%	100%	970%
5	Valutaspændrisici	Eksposering 1 - USD	100%	263%	100%	263%	100%	1052%	100%	1052%
		Eksposering 2 - CAD	100%	301%	100%	301%	100%	1204%	100%	1204%
		Eksposering 3 - GBP	100%	302%	100%	302%	100%	1208%	100%	1208%
6	Modpartsrisici			288%		288%		1152%		1152%
7	Levetidsrisici		0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
8	Livsforsikrings- optionsrisici		0%	306%	0%	306%	0%	1224%	0%	1224%
9	Katastrofe									

Skemaet viser de respektive stress på enkeltrisici, som medfører solvensdækninger på 100% og 125% ift. henholdsvis SCR- og MCR-kapitalkravene. For risici med stress på 100% er vist solvensdækning herved. Solvensdækningen i udgangspunktet er 306%, som vist ovenfor i QRT-skema 4 samt i figur 11⁷.

Beregningerne er foretaget, jf. Bekendtgørelse om følsomhedsanalyser for gruppe 1-forsikringsselskaber. Bemærk:

- Stress på renterisici på rentefølsomme aktiver og passiver er angivet i basispoint – 1 basispoint lig 0,01%-point.
- Stress på modpartsrisici er angivet som bortfaldet af den største modpart og kreditedgradering af øvrige modparter med to trin
- Stress på levetidsrisici er angivet som et permanente absolutte procentvise fald i dødelighedsintensiteterne
- Stress på livsforsikringsoptionsrisici er angivet som relativ procentvis stigning eller fald i samtlige optionssandsynligheder
- Pkt. 9 er kun gældende for skadesforsikringsselskaber
- Stress på alle øvrige risici er angivet som de procentvise fald i markedsværdierne

⁷ Figur 11 angiver i udgangspunktet solvensoverdækningen, som er solvensdækning -100% point.

pka

